

PRIMORSKA BORBA

Leto II. — Št. 39

Ajdovščina, 5. oktobra 1946

Cena 4.— lire

O uspehih tekmovanja v zdravstvenem tednu

Ljudsko tekmovanje za obnovo in gradnjo našega novega, naprednega gospodarstva, priteguje v svoje vrste v coni B Julijske krajine, t. j. na področju Poverjeništvu PNOO za Slovensko Primorje, čezdalje širše množice prebivalstva in ustvarja nad vse bogate sadove. Najlepši, najbogatejši sad tega tekmovanja je nedvomno vse ljudstvo prešinjavajoča zavest, da je sam gospodar na svoji zemlji in da ima svojo usodo v svojih rokah. Enakovredna tej zavesti je tudi zavest našega ljudstva, da najvišje načelo resnične svobode je svobodno, disciplinirano delo v skupni blagor vsega naroda in da najvišje načelo resnične, napredne demokracije je zvesto spoštovanje zakonov in odlokov ljudske oblasti, ki zaradi tega, ker so zakoni in odloki ljudske oblasti ne morejo imeti in nimajo drugega namena nego ščititi interese in blagostanje ljudstva samega. Bogata, plodovita zavest, ki odpira našemu ljudstvu najlepše perspektive.

Ljudsko tekmovanje se nadaljuje. To ni kaprica tega ali onega voditelja, tega ali onega odbora, te ali tiste komisije. To je naša nujna potreba, to je vseustvarjavajoča zavest našega ljudstva, ki ve, da si mora svoj dom samo obnoviti, samo zgraditi, svoj vrt samo obdelati in ki ne bo nikdar več dovolilo nobeni svinji, da bi vtilkala svoj umazani rillec v ta in urejeni vrt.

Ni se daleč čas, ko smo zaključili trimesečno Titovemu imenu posvečeno tekmovanje. Bogati so bili uspehi in vsi smo bili nanje upravičeno ponosni. 23. septembra pa se je bil začel tekmovalni teden, posvečen zdravstvu. Tekmovalni zanos se je povečal, povišal. Tekmovanje je začelo še širše množice. Zajelo je marsikoga, ki ga dotleje to navdušenje ni bilo še »okužilo«. Govoril sem z možem, o katerem so mi bili pravi, da ni bil nikdar »naš«, da se ni zanimal za naš osebovredni boj, in gledal na naš osvobodilni boj z neprijaznimi očmi. Prihajal je po cesti s krampom na rami, zapršen in vidno utrujen. »Od kod pa?« sem ga vprašal. »Iz tekmovanja! Daleč smo bili, ves dan smo delali. Kake naj bi ostal doma, ko pa vsi drugi delajo!« — »Kaj so vam rekli, da morate?« — »O ne, nihče mi nič ni rekel, niti povabili me niso, morda so si mislili, da se ne bi odzval po vabilu, pa sem se zjutraj pridružil brigadi. Ne bi bil nikdar verjel, da je vse to tako lepo in zdravo. Vračam se skoraj prerogin v tučim, da sem se spomnil odgovora, ki mi ga je bil dal v Postojni član prve brigade Julijske krajine, ko se je po treh mesecih dela na Mladinski progji Brečko-Banoviči vračal domov. Vprašal sem ga: »No, kako je bilo, kako ste delali?« — »Dobro je bilo in lepo. Kako smo delali, me vprašate. Kako naj vam odgovorim? Tako smo delali, kakor more človek delati samo brezplačno in kakor more človek delati samo za Jugoslavijo. Če bi nam bili rekli, da bomo dobili za delo težke zlate celcine, ne bi bili delali tako, kakor smo delali, tako navdušeno, tako neumorno, kakor smo delali v zavesti, da pomagamo obnavljati in graditi novo za narode Jugoslavije, to se pravi za nas vse, za delovno ljudstvo vsega sveta.« Ljudsko tekmovanje obnavlja, gradi novo in ozgaja novega človeka. Silnega, vse težave premagajočega, ki se ne izgublja v malenkostih, ki se ne ravna več po pravilu »daš in dam«, marveč po načelu »vsi za vse«.

Zato je naravno, da je obrodilo tudi tekmovanje v zdravstvenem tednu bogate sadove. Sicer je treba priznati, da so bila vprašanja zdravstva PNOO za Slovensko Primorje vedno pri svetu — Poverjeništvu in ljudstvu.

Saj je to eno in isto. Saj je prvo le zastopstvo ljudske oblasti v coni B Julijske krajine. Pred začetkom tega zdravstvenega tedna je zgradilo Poverjeništvu s pomočjo ljudskega tekmovanja — brez tega si našega napredka ne moremo misliti — 8 bolnišnic, splošnih, ki imajo na razpolago 842 postelj za bolnike, 5 dispanzerjev za pljučne bolezni, 2 dispanzerja za spolne bolezni, tri posvetovalnice za matere in otroke ter 11 novih ambulatorijev. Med zdravstvenim tednom pa je naredilo ljudsko tekmovanje čudeže. Zgradilo se eno bolnišnico za pljučne bolezni, dva dispanzerja za pljučne bolezni, dva dispanzerja za spolne bolezni, tri posvetovalnice za matere in otroke ter 11 novih ambulatorijev. Ni pa mogoče povedati, kaj so naredili naši ljudje v zdravstvenem tednu v vseh okrajih cone B. — Naj omenimo tu le delo v enem samem okraju, in sicer v grgarskem okraju. Uspehi ljudskega tekmovanja v zdravstvenem tednu od 23. do 29. septembra v grgarskem okraju so naslednji: Ljudski tekmovalci so pobelili in osnažili 294 hiš in 620 sob; 290 stranišč, očistili in uredili 68 odstopkov gnojnic, 202 mlakuži so očistili in razkužili. Tega vsetjudeškega tekmovanja se je udeležilo 1252 oseb, ki so napravile 2890 ur prostovoljnega dela. Poleg tega so organizirali v grgarskem okraju sedem kulturno-prosvetnih prireditev v korist zdravstvenega tedna.

V sedmih dneh zdravstvenega tedna so priredili naši zdravniki in zastopniki zdravstvenih institucij v vsakem okraju najmanj tri predavanja, v nekaterih okrajih pa celo 10 predavanj. V vsakem večjem središču, kakor n. pr. v Idriji, Ajdovščini, Tolminu itd. smo imeli zdravstvene razstave. Kdo more trditi, da ni vse to v korist ljudstva, v korist ljudskega zdravja? Ali ni tako tekmovanje vredno blagoslova?

29. septembra, zadnji dan zdravstvenega tedna, je bila okorjena v Senožečah bolnišnica za pljučne bolezni. Ob tej priliki je bila tam primerna velika slavnost, na kateri so sodelovali postojnska godba, združeni postojnski pevski zbori in mladinski igralski ansambl iz Sv. Petra na Krasu. Prelep zaključek prekoristnega in na uspehih bogatega zdravstvenega tedna.

Kjer stoji sedaj prelepa bolnišnica stavba, je bila prej karabinjerska vojašnica in mučilnica naših ljudi. Celice in sobe, ki so videlo toliko muk in gorja našega ljudstva, kamor so zapirali in kjer so mučili naše partizane, naše aktiviste, antifašiste, zavedne Slovence, naše junake, so spreminjene v lepe, svetle, zračne sobe, kjer se bodo naši na pljučih bolni tovariši zdravili in ozdravili. Po otvoritvi so si naši ljudje ogledovali prostore. Slišal sem starčka, ki je pripovedoval tovarišim: »Tu, prav v tej sobi sem bil zaprt, v tej pa, pokazal je drugo sobo, so me pretepali.« Slišal sem mlado dekle, ki je pripovedovala tovarišim: »V tej sobi so nas imeli zaprte, topli so nas in zasramovali. Pa ni bila taka. Umazana celica je bila, podobna kletu; sedaj pa, kar poglej, kmalu je ne bi spoznala; zračna soba je in čista — bela postelja. Lepo je naše maščevanje.« Bolnišnica je res lepa, zračna, čisto bela, snežnobela. Prej dom mučenja, sedaj bolnišnica. Prej so tam delali na to, da bi ljudje zboleli, iz zdravih so delali bolne in onemogle, sedaj bodo delali tu iz bolnih zdrave. Prej so tam pod fašističnim bičem ljudje umirali; sedaj bodo tu pod skrbno nego naših zdravnikov in bolničark ljudi oživljali in postajali za delo sposobni člani naše kolektivnosti. Blagoslovljeno ljudsko tekmovanje! Blagoslovljiva ga naše ljudstvo, blagoslovljiva ga naša domovinska in ljudska ljubezen.

Vlada FLRJ ne more priznati niti sprejeti krivične rešitve zato, ker je taka rešitev v nasprotju z osnovnimi pravicami naroda in posameznika.

KARDELJ

Delo mirovne konference

Jugoslavija se bori proti imperialističnemu diktatu:

»KADAR GRE ZA DOMOVINO IN ZA SVOBODO DOMOVINE, IMAMO PRAVICO GOVORITI BOLJ KOT KDO DRUGI«

Luksemburška palača v Parizu je kraj, kjer se jugoslovanska delegacija bori za dva načelna činitelja: za nacionalno združitev vseh jugoslovanskih narodov v republiko Jugoslaviji in za resnično demokracijo. Iz tega sledi, da se Jugoslavija bori ne samo zase, temveč za pravice vseh narodov in za oblikovanje in vzpostavitev trajnega svetovnega miru.

Pravilno je pojasnil velik pomen in vlogo jugoslovanske delegacije tov. Kardelj, ko je dejal: »Zgodovina gre naprej. Mogoče je sedaj odkrit, svobodni in odločni glas malega naroda na mednarodnih konferencah se redko, toda ti glasovi se bodo pozneje neizbežno še pomnožili.« Premalo bi bilo, če bi bili tako kratkovidni in tega ne bi spoznali, da je prav v tej Kardeljevi izjavi zgodovinska ugotovitev, ki nam jo bo prinesel čas.

Del svetovnega časopisa, katerega vzdržujejo denarni močtoci, skuša na ves glas prevzeti bistvo mirovne konference, potisniti v ozadje mir in razlago »možnosti« novih vojn, grozi z atomsko bombo. Odgovor na te poizkuse pa lahko poiščemo v odgovoru generalisima Stalina, ki je dejal: »Treba je strogo razlikovati vesti o »novi vojni« od resnične nevarnosti nove vojne, ki danes ne obstoji.« V dopolnitev je na mirovni konferenci dejal Molotov: »Računi, ki so ustrezali samo željam reakcionarnih krogov, so bili že čisto prekrizani. Prekrizani bodo ponovno in zaradi tega je posebno važno, da pravočasno odkrijemo narodom zverinsko imperialistično bistvo in njegovo nezdružljivost z interesi miru in varnosti narodov.«

V razgaljanju in osvetljevanju vseh podlih dejanj imperializma je jugoslovanska delegacija v zvezi z drugimi demokratično usmerjenimi delegacijami, zlasti z bratsko Sovjetsko zvezo, storila nad vse veliko delo.

Razgaljene stojijo danes pred svetom imperialistične države in vsi njihovi hlapci, kajti dokazane so jim imperialistične in osvajaalne težnje, katere bi hoteli doseči, čeprav oškodujejo male narode, čeprav bi teptali zagotovila, ki so jih nekoč dali. Kaj jim mar neodvisnost, svoboda in demokracija.

Jugoslavija nasprotno je bila pripravljena na žrtve v gotovih predelih Julijske krajine, kar se tiče razmejitve v škodo svojega lastnega ozemlja. Imperialistični nasilneži, ki se poslužujejo preglasovanja, pa niso bili pripravljeno niti za las popustiti od svojih zasebnih ciljev, ki se kažejo v vsiljeni »francoski črti«. Za obrambo krivične francoske črte niso bili zmorni podatki nikakega dokaza, jugoslovanska delegacija pa jim je predložila tako množico dokazov, ki branijo pravice jugoslovanskih narodov, posebno pa Julijske krajine, da jim je ostal na razpolago le sramoto molk in navidezno spajanje, ki se je nehalo, čim je g. Byrnes sprožil »napravo«, in so ob njegovem povelju glasovali in preglasovali jugoslovanske zahteve.

Menda nam zgodovina še ni pokazala primera, kjer bi politiko kake velesile tako potisnili ob zid, bili tako moralno

razočarani in brez besede, kakor se je to prav sedaj godilo in se še godi v Parizu anglosaksonskim imperialističnim državam in njih podrepanikom.

Nasilneži, ki tako vztrajno molčijo v Parizu in dremljejo, kakor da hočejo prespati, ko se razkrinkava njih zločinski način dela na konferenci, ti nasilneži skupno s svojimi hlapčiči naj vedo, da milijonske množice zatiranih in tlačanih narodov in delovnega ljudstva po vsem svetu ne spijo, temveč da budno sledijo in se prekvašajo z besedami delegacij demokratičnih držav. S temi razkritji

Demokratične sile se ne strinjajo s tem, da bi guverner Trsta imel diktatorsko oblast

Na 12 seji podkomisije za Tržaški statut se je sovjetski delegat odločno upr ameriškiemu predlogu, ki priznava guvernerju vsa oblast. Isto stališče je zavzel jugoslovanski delegat.

Skoraj popolno soglasje se je poka-

bodo nekoč šli v pohod za pravice in svobodo vseh poštenih delovnih ljudi.

Vemo, kaj bi hoteli imperialisti s Trstom. Postal naj bi njihova trdnjava, vojaška trdnjava, ki bi obklopovala Jadran in južno Evropo. Krčevito postavljajo svoja oporišča, ker se čutijo — slabe in se jim tla majajo pod nogami.

Narodi Jugoslavije niti ljudstvo Julijske krajine se ne bo nikoli spoprijaznilo in odobravalo politiko diktiranja, politiko vsiljevanja miru pod nesramnimi pogoji. Nesmiselno je ogrožanje naše s krvjo priborjene svobode, nikoli ne bomo priznali politike, ki potiska naše brate v roke povernega zasluževalca.

Pristati na tak mirovni diktat bi pomenilo ogrožanje miru in ogrožanje naše varnosti. Svojo pot smo pričeli z borbo za načela pravice, demokracije in svobode, neomahljivo bomo šli po tej poti naprej — ker v tej poti je zagotovitev bodočih zmag.

Jugoslavija odklanja v celoti anglo-ameriški predlog, ki izpreminja Trst v imperialistično vojaško oporišče

Ko je prišlo do vprašanja demilitarizacije in nevtralizacije, katero je treba dobro razumeti (demilitarizacija pomeni, da svobodno ozemlje Trsta ne bo vzdrževalo oboroženih sil, nevtralizacija pa pomeni, da na ozemlju Trsta ne bo nobenih tujih čet), se je pokazalo, da protidemokratične sile ne soglašajo z nevtralizacijo, ker bi to pomenilo umik okupacijskih čet, ki že leto dni izvajajo teror in pripravljajo teren imperializmu, da se polasti Trsta.

Jugoslavija v celoti odklanja ta predlog in sploh noče razpravljati o njem, ker pomeni, da nameravajo Trst spremeniti popolnoma v kolonialno vojaško oporišče angleških in ameriških imperialistov. Predlaga začasno vlado po demokratičnih načelih. Vlogočasnega guvernerja do volitev bi vršila mednarodna komisija, nato bi bil postavljen začasni svet vlade, sestavljen iz štirih Italijanov in dveh Slovencev. Začasna skupščina bi

zalo, ko so sprejeli, da morajo biti slovenski, hrvaški in italijanski jezik uradni jeziki svobodnega ozemlja. Soglasno so sprejeli še sklep, da je treba ustanoviti krajevne oblasti v skladu z demokratičnimi načeli.

bila iz 40 Italijanov in 20 Slovencev. To bi bili tisti organi, ki bi vodili svobodno ozemlje, dokler ljudstvo ne bi izvolilo svoje ustavodajne skupščine, ki bi nato prevzela oblast.

V ustanovni listini Združenih narodov je zajamčena samo neodvisnost in nedotakljivost, je dejal ruski delegat, kar pa ne pomeni, da se morajo Združeni narodi vmešavati v notranjo politiko držav, ki so listino podpisale. Tukaj gre za dva predloga, ki sta si nasprotna: ZSSR predlaga, da bi začasno vlado tvorila komisija štirih velesil; Britanija in Združene države ameriške pa predlagajo, naj dobi to oblast guverner.

Sovjetska in poljska delegacija se s tem ne strinjata in odklanjata razpravljanje. Jugoslovanski delegat Moša Pijade pa je zaključil: »Angleški predlog o začasni vladi svobodnega ozemlja Trsta predstavlja višek nedemokratičnosti na tej konferenci.«

JUGOSLOVANSKO-ITALIJANSKA MEJA

Francoska črta je nesprejemljiva za jugoslovanske narode

Stalni napori jugoslovanske delegacije kakor tudi vseh ostalih demokratičnih delegacij, da bi komisija krenila s poti preglasovanja in bi se dosegla zadovoljiva rešitev za vse, so se pokazali znova v jugoslovanski resoluciji, ki pravi, da naj konferenca prepusti rešitev vprašanja meje med Jugoslavijo in Italijo in meje svobodnega mesta Trsta Svetu štirih ministrov, ki bo izdal sklep, da se doseže sporazum z Jugoslavijo.

Jugoslavija je vztrajala ves čas na načelu narodnostne meje, za katero so se zedinili tudi štirje ministri že septembra 1945 v Londonu. Vsega tega se mirovna konferenca ni držala in je potepala načela, ki so bila osnova reševanja

vprašanja med Jugoslavijo in Italijo. Francoska črta, ki je bila predlagana, žrtvuje neopravičeno življenjske interese malega zavezniškega slovenskega naroda v korist imperialističnih zahtev včerajšnjega napadalca Slovenski narod bi bil prevaran za sadove svojega boja, prevarani bi bili tudi vsi jugoslovanski narodi, kateri smatrajo slovensko stvar za svojo, za katero so se borili in dajali žrtve.

Kompromis, ki bi Jugoslaviji vsilil francosko črto, ostane vedno krivičen in nesprejemljiv za njene narode.

Svet štirih zunanjih ministrov naj doseže končni obrazec sporazuma z Jugoslavijo

Prav zaradi tega, ker Jugoslavija ne more priznati sklepa, s katerim bi odobrila »francosko črto«, ne more podpisati mirovne pogodbe z Italijo. Tak položaj bi zapletel mednarodne odnose v Srednji Evropi, zato Jugoslavija predlaga, naj dobi Svet ministrov pooblastilo, da najde način, po katerem bi prišlo do končnega sporazuma, na podlagi katerega bi se izdala končna odločitev o meji.

Jugoslavija izkorističa to priliko in še enkrat poziva vse delegacije, da se odločijo za pot sporazuma, ki edini lahko privede svet do resnično trdnega miru, ki ga globoko in iskreno želi vsak pošten človek, tako je govoril tov. Kardelj.

Ameriški diplomat je pokazal nerazpoloženje napram jugoslovanskim težnjam in je blisk in grom njegovih izvajanj povzročil presenečenje. Brazilski delegat kot politični advokat italijanskega imperializma se je sicer strinjal z jugoslovanskim predlogom, toda po njegovem mora pri posvetovanju prisostvovati tudi Italija.

Preden se je glasovalo za sprejem jugoslovanske resolucije, je Kardelj dejal: »Nismo mogli molčati o francoski črti, temveč smo za to, da se jo ponovno pretrese. Ne vsiljujemo nikakega diktata na tej konferenci, temveč vztrajamo pri sporazumu med delegacijami. Ne zahtevamo, da se vsak centimeter naše črte sprejme, pač pa nas silijo, da sprejmemo vsak centimeter francoske črte. Mi res zahte-

Tržaško svobodno ozemlje

Zatiranje, obsedno stanje in policija so po imperialistični zamisli bolj močna sredstva, kakor pa demokratični režim

Na enajsti seji podkomisije za statut Trsta se je še vedno razpravljalo o guvernerju, ki naj bi po ameriškem, angleškem in francoskem predlogu imel zakonodajno in izvršno oblast v svojih rokah in bi bil pravi diktator. Sovjetski delegat Novikov je pojasnil, da zgodovina pozna več primerov, ko je kakšna velesila jamčila nedotakljivost kakšne majhne države, pač pa ne pozna primera, da bi

velesile, ki jamčijo, prevzele tudi izvršno oblast v dotični državi. Ustvarjamo svobodno ozemlje Trsta, določamo organe zakonodajne oblasti, istočasno jemljemo zakonodajni oblasti vsak vpliv na izvršno oblast.

Mnenje poljske delegacije je manj znanstveno in pravi, da Trst leži v srcu Evrope kot izhod na morje Južni in Srednji Evropi. V Trstu žive inteligentni ljudje, ki vedo, kaj je demokracija. V Trstu bo zavladal popoln mir, ako mu bomo dali svobodo.

Jugoslovanski delegat je odgovoril: »Današnje nemirno stanje v Trstu je po mojem mnenju posledica tuje okupacije, ki traja že nad leto dni in ki je neposredno naperjena proti demokratičnim načelom večine tržaškega ljudstva. Tukaj je nekaj delegacij, ki mislijo, da so zatiranje, obsedno stanje in policija dovolj močna sredstva za dosego miru in reda v Trstu kot pa demokratični režim.«

Predlogi imperialističnih sil temelje na trenutnem nemirnem položaju v Trstu, nočejo pa uvideti, da so prav oni veliko pripomogli s svojo politiko do razburjenja, ker podpirajo profašiste in neofašiste v Trstu.

Ljudska svečanost za uspeh ljudskega dela je podelila tako, kakor je prav ob taki priložnosti. Še godci, pevci in igralci so tekmovali med seboj, da bi za vedno vtisnili v ljudska srca prepričanje, da proslavljajo zmago dobrega nad zlim, zmago svobode nad fašističnim mračnjastvom, veliko, silno zmago ljudske volje, vse premagajočega, pogumnega, vase in v lepo bodočnost vsega poštenega verujočega ljudskega tekmovanja. Tako hoče naše ljudstvo in tako se bo tudi zgodilo!

Ivan Regent

DANAŠNJE NEMIRNO STANJE V TRSTU JE POSLEDICA TUJE OKUPACIJE

Ljudstvo odgovarja na imperialistično politiko ZVU: Proti sklepom narejenim brez našega pristanka se bomo vedno borili

GESLO VSEH TRŽASKIH DEMOKRATOV JE: SVOBODNI IN DEMOKRATIČNI TRST

Če zasledujemo cilje svetovnih imperialistov, ki skušajo v svoji požrešnosti zagrabiti čim več ozemelj v svoje izkoriščenje, tedaj spoznamo prav lahko, da ZVU ni nič drugega kot eden izmed organov te tolpe, ki skuša v Julijski krajini opraviti svojo nalogo, ki ji je bila že vnaprej določena, čim so zavezniške čete prestopile meje slovenskega narodnostnega ozemlja. Vse početje ZVU je bilo obsežno v tem, da neti nezadovoljstvo med ljudstvom, ki se je borilo za svobodo, da hujskajo in dopuščajo izbruhe neofašistov in da zaradi nastopov antifašističnega ljudstva proglašajo cono A kot deželo nemirov in neredov, kjer je prisotnost oboroženih zavezniških sil nujno potrebna. S svojim provokatorskim delom, s hujskanjem ustvarjajo sami nemire in nezapolnoženje, potem pa nastopajo, kakor je njih navada, tako da neredi niso nikdar končani. In če bi neredi končali, imajo vedno pripravljene nove in ZVU se spet proslavlja kot »reševalec« varnosti in miru. Moralno pošten človek mora istovetiti njih početje z zločinom. To je bilo mnogokrat povedano, do srca ZVU pa ni še prišlo in tudi ne bo, ker vemo, kaj pomeni poštenost in morala imperializma. Generalisimus Stalin je dejal, da o nevarnosti »nove vojne« (kot jo vsiljuje s svojim početjem ZVU), da o njej govore le tisti, ki bi radi zaustavili demobilizacijo svoje vojske in bi tako preprečili naraščanje brezposelnosti in svojih deželah, da bi zastrašili politike in dosegli pri sogodbenikih popuščanje. In vse to se ZVU neposredno tiče. Če bi angloameriški vojaki odjadrali nemudoma, od koder so prišli, bi jih v veliki meri čakala doma brezposelnost, kot so že mnogi demobilizirani borci v Angliji in Ameriki brez kruha. Glavna pa njih »dolžnost« je zastraševanje. S svojimi akcijami hočejo strašiti demokratično usmerjeno ljudstvo, da bi odstopilo od svojih borbenih tradicij in bi se demoraliziralo od dnevnih tolovajskih napadov ZVU in njene civilne policije. V tem je obsežen ves delokrog ZVU, medtem ko je gospodar, svetovni imperializem, organiziral vse goščke odvisne elemente, da izvaja politiko nasilja, da z njo hoče vsiljevati svojo voljo malim narodom in državam, kot se to dogaja v Parizu. V prvi vrsti naj bi to občutila ljudska republika Jugoslavija, ki je zaprla vrata izkoriščevalcem svojega gospodarstva. ZVU se čuti dolžna, da v Julijski krajini doprineše svoj del k obzemu nasilju in krivičnemu postopanju proti malim narodom.

nikakršnih nemirov, ne bi nasprotovali pravični zahtevi po narodnostni meji, temveč bi bili pripravljeni ti ljudje, ki imajo v prsih denarico namesto srca, potegniti mejo pri Udinah, morda celo pri Benetkah. Usteli so se v toliko, ker jim vse provokacije takoj splahnejo, ker se niso nadejali tako visoke zavednosti naroda, ki se je prekalil v borbi in se ni učil borbe v romanih in filmih, temveč na gmajnah, v gozdovih, kjer je vztrajal leta in leta, in je borba en sam niz zmag nad narodovim sovražnikom fašizmom in nacizmom. Ljudstvo se ob krivičnem sklepu o »francoski črti«, ki je obsojanja vredna, ni udalo, ni klonilo, temveč ga je krivičnica podžigala, da je nastopilo povsod po deželi, po vsej coni A in prav tako v

coni B, ki se čuti bratsko povezana s slednjim kočkom slovenske zemlje v Julijski krajini. ZVU nas hoče dati Italiji, te je vsakemu jasno. Ker je sedanja vojvotna Italija igračka v rokah imperialistov, kjer se godi vse po njih volji, ukazih in namigih. Če so oni spali med mirovno konferenco in molčali, tedaj to ne velja za pošteno ljudstvo v coni A, ker ono glasno in odkrito govori: kliče in protestira proti zgodovinski krivici, ki jo vsiljujejo imperialisti narodu Julijske krajine. Ne, gospodje pri ZVU, čeprav hočete in delate v smislu, da bi nas pograbil vaša Italija, nared proglašate: »Proti skleptom nadrejenim brez našega pristanka se bomo vedno borili.«

V Trstu splošna četturna stavka proti anglo-ameriškim osnutkom statuta

Te dni se je razširila po vseh tržiških industrijskih podjetjih ter velikih in malih trgovskih podjetjih četturna stavka proti osnutku statuta Velike Britanije in ZDA, ki bi postavil tržiško prebivalstvo na

stopnjo kolonialnih narodov. Med stavko so se povsod vršila zborovanja, na katerih so delavci zahtevali, naj se prizna tržiškemu ljudstvu pravica po demokratični ureditvi in svobodi.

NOČEMO GUVERNERJA, NOGEMO BITI KOLONIJA

Po vseh predelih mesta so bila protestna zborovanja proti poskusom, da bi vzpostavili guvernerjevo diktaturo in sistem kolonije na svobodnem tržiškem ozemlju. Pri Sv. Jakobu, na trgu pri Sv. Ivanu, pred cerkvijo v Rojanu in v Skednju se je zborovanj udeležilo na tisoče in tisoče Tržačanov. Povsod so nastopili govorniki, ki so izrazili zahteve in želje ljudstva po demokratični oblasti, po ljudski skupščini, ki bo zares ljudska in ne tuja oblast. Mirovna konferenca mora

upoštevati dejstvo, da si znajo Tržačani sami vladati. Pri Sv. Jakobu je policija hotela že ob pričetku zborovanja razgnati zborovalce, a brez uspeha. Ko so se ti po končanem govoru razvrstili v sprevod, je kamion civilne policije v ulici del Bosca zavozil med množico. Policisti so brezobzirno vihteli lesene kije, tekali za ljudmi in jih pretepali. Na pomoč jim je prišla tudi ameriška vojaška policija, ki je prav tako surovo pretepala ljudi.

Tržaški teritorij mora biti svoboden

Član Izvršnega odbora SIAU in član delegacije Julijske krajine na pariški konferenci tov. De Stradi, ki se je vrnil iz Pariza, je podal na tiskovni konferenci dne 26. t. m. daljšo izjavo o vtisih na pariški konferenci. Med drugim je omenil, da so člani delegacije obiskali predstavnike 21 držav, katerim so natančno obrložili tržiški problem, kakor tudi problem celotne Julijske krajine, ki jim je bil skoraj docela neznan ali pa so imeli o njem napačne pojme.

mokratičen statut; dosledno demokratično ustavo, ki naj zagotovi vso oblast ljudstvu; uprava, sodstvo, policija in vse druge javne ustanove naj bodo demokratično orodje; na udrutve in poglobitve slovensko-italijanskega bratstva; popolno narodno enakopravnost; odločno borbo proti ostankom fašizma in vsaki obliki kolonializma; ocvanje industrije, financ, trgovine in plozbe; tesne ekonomske in kulturne stike z zaledjem. Po končanem referatu je odgovarjal na razna vprašanja novinarjev o guvernerju, o policiji, o mednarodni komisiji za nadziranje volitev, o volitvah, o državljanstvu itd.

Na koncu svojega referata je tov. De Stradi začetel program SIAU-ja, katerega boj mora biti usmerjen na resnično de-

Tudi delavci tržiškega podjetja »Infort« so začeli stavkati

Ker postajajo zaradi stalnega naraščanja cen osnovnim življenjskim potrebščinam življenjski pogoji za tržiško delavstvo vsak dan neznosnejši, se stopnjuje tudi val stavk, ki je zajel tržiško mesto. Medtem ko delavci tovarne konopljevine in delavci in nameščenci TELVE še vedno stavkajo in ko je bila stavka in Javnih skladiščnih zaradi pogajanj le prekinjena, so začeli stavkati delavci v podjetju »Infort«. To podjetje je hotelo v tem kritičnem času celo znižati akordne tarife. ZVU je podjetju »Infort« nakazovala delo samo zato, da bi zaposlila brezposelne, kar pomeni, da podjetje sploh ne bi smelo delati na akord. To podjetje, ki je sprejelo delo za vsoto, ki je za 35,5% nižja od osnovne ponudbe, skuša sedaj grabiti dobičke na račun izkoriščanih delavcev.

Reakcionarne komisije onemogočajo čiščenje fašistov v podjetjih

Reakcionarne komisije, katere je postavila ZVU za čiščenje fašistov v Trstu in na področju cone A Julijske krajine, so izvršile čištko samo v večjih podjetjih in industrijah. Tako so dale možnost fašističnim elementom, da so se zatekli v manjša podjetja. Sedaj so se po daljši dobi vendar odločili, da bodo izvršili čištko tudi v vseh manjših podjetjih na tem področju, vendar v drugačni obliki kakor prej. Medtem ko so doslej morali vsi nameščenci in delavci v podjetjih, kjer je bila čištko, izpolniti tako imenovane epuracijske liste, bodo sedaj komisije delale čištko fašistov le na podlagi prijav. Na tak način prav gotovo ne bo mogoče izvesti temeljite čištko fašistov.

Slovenske in italijanske antifašistke v borbi za neodvisnost tržiškega ozemlja

V Domu pristaniških delavcev v Trstu je bilo zborovanje italijanskih in slovenskih antifašistk Trsta. Tržačanke, ki so se v velikem številu udeležile zborovanja, so protestirale proti kolonialnemu sistemu zasluževanja tržiškega delovnega ljudstva. Tržaške žene, ki so si v času narodno-osvobodilne borbe in dolgoletne borbe proti fašizmu skovale svojo politično zavednost, so ostro obsodile anglo-ameriške politike, ki vsiljujejo Trstu takšen statut, ki bi pomenil konec sleherne politične, gospodarske in kulturne neodvisnosti.

Svetovna sindikalna federacija poziva 70 milijonov svojih članov v boj proti Imperializmu

Na zaključni seji petdnevnega zasedanja izvršnega odbora Svetovne sindikalne federacije je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri poziva Svetovna sindikalna federacija 70 milijonov svojih članov, da »obveste svoje vlade o svoji pripravljenosti, da se zoperstavijo vsem pripravam za novo vojno in da uničijo sile fašizma in reakcije, ki ogrožajo svetovni mir.«

Žene so odločno izjavile, da zahtevajo ljudsko oblast in ne guvernerja. Trst ne sme postati oporišče za napadalne namene imperialističnih sil. Žene se bomo ob strani vsega poštenega prebivalstva vedno neomajno borile proti takim nameram.

Na svojem zasedanju je izvršni odbor sprejel tudi resolucijo, v kateri zavrača zahtevo Grčije, da je zastopana v Svetovni sindikalni federaciji, dokler »grška vlada znova ne bo vzpostavila sindikalne svobode in dokler grški delavci ne bodo imeli pravice, da se svobodno organizirajo«. Svetovna sindikalna federacija je objavila vso pomoč grškim delavcem v njihovi borbi za svobodo, ki je resno ogrožena.

Tako kot so zborovale tržiške žene, zborujejo skoraj vsak dan prebivalci različnih okoliških vasi in tržiških predmestij ter obojajo manevre mednarodne reakcije, ki krši načela Atlantske listine in hoče Trst z njegovo okolico spremeniti v anglo-ameriško kolonijo.

Novo izvoljeni začasn predsednik Svetovne sindikalne federacije, ki je prišel na mesto Walterja Citrina, je izjavil, da je izvršni odbor ponovil zahtevo, da se uporabijo diplomatske in gospodarske sankcije proti Francovi Španiji.

V goriški tovarni protestna stavka zaradi odpuščenja protifašističnih delavcev

Na Goriškem so industrialci pričeli odpuščati iz svojih podjetij zavedne antifašiste, zlasti sindikalne voditelje in organizatorje. Namesto da bi naredile zavezniške oblasti čištko fašistov, dovoljujejo, da iz podjetij odstranjujejo najbolj zavedne antifašiste.

Podjetje »Safog« je nameravalo vreči iz podjetja 38 delavcev, najzavednejših sindikalistov, z izgovorom, da tovarna nima dela. Vsi delavci in nameščenci podjetja so se temu ukrepu uprli in en dan napovedali od 10. do 11. ure protestno stavko. Istočasno so izvolili delegacijo in jo poslali k ravnateljestvu podjetja in k merodajnim zavezniškim oblastem. Kakor se navadno dogaja v coni A, so delegacijo odslovili z različnimi obljubami. Medtem so delavci in nameščenci podjetja zborovali na dvorišču obrata in razkrinkali manevre industrialcev.

Grški narod nadaljuje z odporom OSLEPARJENO GRŠKO LJUDSTVO NUDI VSO POMOČ SVOJIM PRAVIM ZAŠČITNIKOM

Britansko časopisje objavlja poročila dopisnika iz Aten o borbah v Grčiji. V poročilih se potrjuje, da se vodijo borbe ne samo v severnih oblasteh, temveč tudi na vsem ozemlju srednje Grčije. Dvojniki »Daily Workerja« iz Aten v svojem poročilu iz Aten najprej borbe okoli mesta Diskata in pravi, da prihajajo skoraj vsak dan poročila o borbah v Tesaliji, posebno pa v področju planine Palion v okolič Volosa.

saliji in to v tolikšni meri, da imajo vladne sile samo eno petino okrajev v Tesaliji pod svojo oblastjo; in sicer v okolici glavnega mesta Larise.

Dvojniki »Daily Workerja« iz Aten v svojem poročilu iz Aten najprej borbe okoli mesta Diskata in pravi, da prihajajo skoraj vsak dan poročila o borbah v Tesaliji, posebno pa v področju planine Palion v okolič Volosa. Dvojniki »Daily Workerja« iz Aten javlja, da se je razplamela gverilska vojna po vsej bogati grški provinci Tesaliji in to v tolikšni meri, da imajo vladne sile samo eno petino okrajev v Tesaliji pod svojo oblastjo; in sicer v okolici glavnega mesta Larise.

»Daily Worker« citira izjave vladnih organov iz Larise, v katerih je rečeno, da »daje prebivalstvo pristašem ELAS-a takšno pomoč, da se njihove akcije raztezajo prav do samih predmestij Larise. List nadalje trdi, da so gverilci, če primerjamo borbe v Tesaliji, aktivni tudi na severu in to v oblasteh Halkidika in Pelasa, kakor tudi na jugu Peloponeza.

služijo samo interesom britanskih imperialistov.

Reuter tudi prenaša poročilo političnega biroja Komunistične partije Grčije, v katerem je naveden kraj in rečeno, da podpira državljansko vojsko v Grčiji Velika Britanija in da za to niso odgovorne balkanske države.

Prihod novih britanskih oboroženih sil v Grčijo

Po vesti atenskega dopisnika »New York Herald Tribune« Fraydina, ki se sklicuje na avtoritativne britanske in ameriške vire, je povzeto; da so prispele nove angleške vojaške enote z Bližnjega vzhoda v več grških pristanišč, v glavnem v Solun, in se osredotočile v oblasti Tesalije in Makedonije.

Premiki britanskih čet v Grčiji

V notranjosti Grčije se vršijo velika premikanja britanskih čet. To premikanje pa ni v zvezi z umikom britanskih čet preko morja, ampak v zvezi z nadaljnjim pošiljanjem britanskih čet v notranjost Grčije.

vamo poseben položaj za Jugoslavijo, toda ona se je tri leta borila proti Italiji, bila je pod italijansko okupacijo, ona brani življenjske interese jugoslovanskih narodov. Kadar gre za našo domovino, imamo pravico govoriti bolj kot kdo drugi. Sklepati o vprašanjih, ki se tičejo predvsem Jugoslavije, brez njene soglas-

Imperialisti in njihovi hlapci se spet poslužujejo načina preglasovanja

Po namigih angleškega delegata, kitajskega, avstralskega in kanadskega, ki so kazali nezadovoljnost do jugoslovanske spomenice, je bila ta zaradi preglasovanja odbita s 13 glasovi proti 6. Nato je prišlo do glasovanja o jugoslovansko-italijanski meji in tržiški meji

nosti, bi pomenilo, da je Jugoslavija v podrejenem položaju. Mi smo proti temu. Mi hočemo, da pride do splošnega sporazuma, osnova in bistvo naše resolucije sta demokratični. Komisija hoče vsiliti diktat in uporabiti metode zastraševanja, metode, ki postajajo na konferenci vedno bolj pogoste.

Zgodovinska izjava Edvarda Kardelja

V smislu predloga Sveta ministrov štirih velesil. »Francoska črta« je bila sprejeta z 12 glasovi proti 6. Prot: njejo so glasovali: Bela Rusija, Poljska, Ukrajina, Českoslovaška in Jugoslavija. Absenija, Belgija in Brazilija niso glasovale.

del našega naroda na ozemlju, ki ga kompaktno naseljuje, tujemu jarmu — jarmu včerajšnjega agresorja.

Na koncu ne preostaja jugoslovanski delegaciji nič drugega, kot da izjavi v imenu jugoslovanske vlade popolnoma določno, da ne bo podpisala mirovne pogodbe z Italijo, če bo ta pogodba osnovana na bazi sklepa, ki je bil danes sprejet tu, in da ne bo umaknila svoje vojske iz severozapadne Istre. Jugoslovanska delegacija smatra, da v osnovi mirovne pogodbe z Italijo ne sme biti nobenega diktata Jugoslaviji, temveč prijateljski sporazum in medsebojno razumevanje zaveznikov. Če to ne bo doseženo, tedaj ne samo da bo mirovna pogodba z Italijo jalova, ampak bo to tudi izredno slab pogoj za bodoče odnose med narodi.

Konferenca bo končala svoje delo do 15. oktobra

Na seji Sveta ministrov se je govorilo o ukrepih za pospešitev dela mirovne konference. Ko se je dosegel sporazum med Bevinom in Molotovom, kateri je nasprotoval Bevinu, ki je hotel postaviti datum 5. oktobra, kar bi pomenilo, da bi bila cela vrsta vprašanj odstavljena in posamezne delegacije ne bi imele prilike podati svojih mnenj.

ložena plenumu konference, zaključeno do 15. oktobra.

Izdelal se bo pravilnik, ki bo omejil čas in število govorov, kakor tudi možnost, da bi prišlo do prekinitve razpravljanja o katerem koli vprašanju.

Veleposlaniki štirih velesil bodo nadzirali izvajanje mirovne pogodbe še 18 mesecev po njenem podpisu.

ZAKAJ NE ŠČITITE INDIJCEV, ČRNCEV IN INDONEZIJCJEV, KI ZAŠČITO DEJANSKO POTREBUJEJO?

Avstralski delegat je postavil predlog razsodišča za zaščito človečanskih pravic, ki je poizkus vmešavanja v notranje zadeve posameznih držav. In višinski, sovjetski delegat, ga je razkrinkal in dokazal, kam stremi ta stvar.

»Če hočete ščititi pravice človeštva,« je vprašal Višinski avstralskega delegata, »zakaj potem govorite samo o evropskem sodišču, zakaj ne ščitite pravic Indijcev, črncev in Indonezijcev, ki tako zaščito dejansko potrebujejo?« Avstralski predlog je bil odbit.

Dolžnost vsakega državljana je, da vloži v obnovo in izgradnjo domovine vse svoje sile TITO

V 14 DNEH SO V VIPAVSKEM OKRAJU NAPRAVILI DELO V VREDNOSTI 2,098.996 LIR

Vipavska dolina se je v novem tekmovanju mnogo bolj razživela, kakor v preteklem. Prostovoljnega dela se udeležuje staro in mlado, kar le more pomagati pri pospravljanju ruševin ali pri gradnji novih hiš. Zato je tudi obračun, ki si ga ljudje o vsakem takem delu napravijo, mnogo lepši kakor v preteklem tekmovanju. Prav naravnost zanimivi so

uspehi, ki jih je Vipavska dolina dosegla v času od 15. do 30. sept. V borih dveh tednih so ljudje obnovili tri stanovanjske hiše in dve gospodarski poslopji. Zgradili so en most. To so uspehi, ki morajo biti za vzgled vsem ostalim, ki tekmujejo v novem tekmovanju priključitve Julijske krajine k Jugoslaviji. V teh številkah se namreč odraža vsa silna

zavest in patriotičnost naših ljudi, ki vedo, da se jim bodo današnji napori v bodočnosti lepo poplačali. Poleg teh gradbenih uspehov so v vipavskem okraju napravili še sledeče. Pripravili so 233 m³ gramoza in ga tudi skoraj vsega razvozili ter nasuli 7305 m³ ceščišča. Napravili so 23.400 kg apna, 433 m³ peska, 47 m³ gramoza, 203 m³ kamenja, očistili 14.150 starih zidakov, napravili 33 m³ okroglega lesa, 25 m³ tesanega lesa in 28 metrov rezanega lesa ter 160 m³ drv za kurjavo. Sami so pripravili 80 komadov žeblicev in 1136 spojk ter 200 vijakov in vezi. Poleg tega so napravili še 44 oken, 16 vrat, 76 betonskih plošč in 784 m² razne kritnine. Sedaj se pripravljajo na elektrifikacijo vasi Podkraj.

V istem času so popravili eno splošno delavnico, eno mizarско delavnico in en drobilec. Za vsa ta dela so porabili 21.436 težaških delovnih ur, 2476 prostovoljnih ur kvalificiranih delavcev, 557 prostovoljnih ur pri poljskih delih. Vrednost vsega napravljenega dela znaša 2,098.996 lir.

To delo so uspeli izvršiti predvsem zato, ker so resno pristopili k organizaciji prostovoljnega dela, ker so dobro organizirali dve udarniški nedelji in ker so znali formirati svojo udarniško četo. Zanimivo je, da ta poročila niso popolna. Da so v tem času postavili tudi že 25 električnih drogrov, da so v tednu zdravstva pokrili 61 gnojišč, popravili nekaj vodnjakov, pogasili 57 q apna, očistili mnogo ruševin in starega zidu, kar jasno govori, da je vipavski okraj resno stopil v tekmovanje in da predstavlja pri bodočem obračunu resnega tekmeča zmagovalcem Titovega tekmovanja.

Živeli graditelji »Mladinske proge«!

NA COLU SO OBNOVILI SAMI TRI HIŠE

Na Colu smo obnovili v začetku tega tekmovanja tri hiše, tako poroča vaški dopisnik Cola in to je zopet dokaz, da je napravljenega v vipavskem okraju mnogo več, kakor vemo. Samo na Colu so obnovili tri hiše v kratkih 14 dneh. Poleg tega so pripravili 50 q peska, mnogo gramoza in kamenja, očistili mnogo zidakov in sploh pripravili ogromne količine gradbenega materiala. Če v zamemo, da je sama vas Col napravila

voljni delavci, delovne brigade naj si vzamejo za vzor vipavsko mladino, ki je sklenila, da potem štafete prinese vedno poročila z vseh vasi na okrajno središče po končanem prostovoljnem delu, to se pravi, da je ta vipavska mladina pokazala, da je razumela važnost obveščanja vseh, kaj in kako se dela pri njih in koliko so že z delom dosegli. Vsak se mora pri nas vprašati, zakaj pa o nas ničesar ne piše v časopisju, ko

Vipavčani so v nedeljo popravljali cesto, ki vodi skozi trg.

DELAVCI IZ AVTOPODJETJA SO V VASI CESTA Z UDARNIŠKIM DELOM POPRAVLJALI KMEČKO ORODJE

Bratstvo delavcev in kmetov pri nas ni bila nikdar prazna fraza, ampak se je nešteto krat v borbi in delu pokazalo kot osnova trdnosti in enotnosti primorskega ljudstva. Niso zaman primorski kmetje naložili cele voze hrane in jo peljali stavkujočim delavcem v Trst, niso zaman delavci vse Julijske krajine 1. maja branili skupne interese ljudstva Julijske krajine na tržaških ulicah pred banditi civilne policije. To je dejstvo bratstva delavcev in kmetov. Toda ta širok manifestativen zamah ima tudi svoje drobne elemente v dnevnem življenju naših ljudi in taki elementi so prostovoljno delo naših delavcev na vasi. Idrijski rudarji so na primer že sto in sto prostovoljnih ur porabili za to, da so pripravili drva našim kmetom in jim pokosili travnike. In takih primerov je brez števila.

Preteklo nedeljo so delavci iz Pokrajinskega Avtopodjetja v Ajdovščini šli na prostovoljno delo v požgano vas Cesta in tam popravljali kmetom orodje. Kar za hišami so si napravili zasilne delavnice in že so nepela kladiva, pile itd. in že so napeljali kmetje sprejemali obnovljeni kmetje sprejemali obnovljeno še večeraj pokvarjeno orodje. Pluno še večeraj pokvarjeno orodje. Pluno gi, krampi, lopate, kose, srpi, posoda,

vse se je grmadilo v naših zasilnih delavnicah in delavcem so prav tako žareli obrazi od veselja in občutja, da pomagajo tistim kmetom, ki so v času naše narodnoosvobodilne borbe žrtvovali prav vse za našo skupno svobodo.

Naš delavec je povezan s kmetom. Delavci ajdovskega Avtopodjetja popravljajo kmetom orodje v vasi Cesta.

KDO IZMED NAS POZNA JUNAŠKO DELOVNO BRIGADO PRELCA FRANCA

25. junija je bila formirana v vseh postojnskega okraja Mladinska delovna brigada Prelca Franca, ki šteje 200 mladincev. Ta brigada je bila takoj ob ustanovitvi razdeljena na šest delovnih čet in se je že v času Titovega tekmovanja pokazala kot osrednji nosilec delovnih uspehov, ki jih je postojnski okraj takrat dosegel. Na okrajnem plenumu v Postojni je bila ta mladinska brigada zato tudi nagrajena z diplomom. Mladinci in mladinke te delovne brigade pa so sklenili, da gredo v novo tekmovanje še z večjim elanom, da hočejo tudi v novem tekmovanju kot strnjena delovna enota izpolnjevati svojo dolžnost napram domovini.

V teh dneh že stopa ta brigada z novimi poročili, uspehov polnimi poročili pred nas in daje pobudo vseh ostalih mladini, da sledi njihovemu sijajnemu vzgledu. Neizbrisno so namreč združeni obnovitveni uspehi po Pivki z imenom te naše mladinske delovne brigade, tako neizbrisno kakor so združeni uspehi del pri mladinski progi z imeni delovnih brigad, ki tam dali gradijo.

Prva mladinska delovna četa, ki gradi in dela v vasi Bukovju in šteje 63 članov, je v tem času novega tekmovanja opravila 441 prostovoljnih delovnih ur in vrednosti 20.700 lir. Druga mladinska delovna četa, ki dela v Gorenjah in šteje 59 članov, je v 327 prostovoljnih delovnih urah napravila storitve v vrednosti 11.850 lir. Tretja mladinska delovna četa, ki

dela prav tako v Bukovju in šteje le 17 članov, je napravila 77 delovnih ur in storitve v vrednosti 6268 lir. Še znatno manjša četrta delovna četa v Belskem, ki šteje 10 ljudi, je v 63 urah opravila delo vredno 10.560 lir. 18 članov pete mladinske delovne čete, ki dela v Studenem, je napravilo 151 delovnih ur in storitve v vrednosti 4830 lir. Poslednja, to je šesta delovna četa, ki dela v Strmei in šteje 43 članov, je v 386 delovnih urah napravila delo vredno 11.419 lir.

Kaj so delali ti mladinci in mladinke. Pomagali so pri poljskih delih, pripravljajo drva za šolo, nakladajo, prevažajo in prinašajo na stavbišča gradbeni material, delajo kot

PREGARCI SO DOSLEJ OBNOVILI ŽE 100 HIŠ

Obnovitvena dela na Pregarjah so pokazala, kako so se zagrizli v to prav vsi Pregarci. Obnovitvena zadruga je zato obljubila zastavo delovni enoti, ki se bo v tem času pri obnovi najbolj izkazala. Razvilo se je tekmovanje in v nedeljo 29. septembra je bilo na Pregarjah najbolj živo delo, kar jih doslej ta vas pozna. Mladinska delovna četa je napravila 206 delovnih ur, dočim je četa naših žena opravila le 145. Žene so zato sklenile, da bodo tudi med tednom ob večerih delale in prekosile mladino. Sedaj na Pregarjah obnavljajo šolo in sklenili so, da mora tekom 14 dni biti vse delo končano. Treba pa je vedeti, da pregarska šola ni majhna,

pomožna delovna moč pri zidanju, pri kleparskih delih, pri mizarjskih delih, delajo kot težaki pri pripravljanju peska, malte, pri čiščenju ruševin ter belijo hiše, to se pravi: Mladinska delovna brigada se ne ustavi pred nobeno nalogo, pred nobeno težkočo. Če gleda človek te delovne čete, ima občutek, da so naši mladinci in mladinke s krampi in lopatami izbrisali iz slovenskego slovarja besedo: To se ne da, tega ne moremo.

Mladinska delovna brigada Prelca Franca mora biti vzor vse naše mladine, mora biti prav tako poznana kot naša delovna brigada Janka Premrla Vojka in mora prav tako vsej naši mladini biti kažipot na kakšen način se, da najlepše pomagati pri obnovi, pri gradnji naše nove ljudske države Titove Jugoslavije.

da je ogromna stavba, ki se lahko kosa z marsikatero mestno šolo.

Delavnost Pregarcev se najjasneje kaže v tem, da so v obnovitvenem načrtu predvidevali obnovo 20 hiš, pa so jih že doslej obnovili 100. Pregarski zidarji so sklenili, da bodo vsak mesec napravili 12 brezplačnih prostovoljnih ur za obnovo. Junaški udarniki vasi Pregarje morajo biti vzgled vsem našim delovnim množicam, njihova silna uporna volja, da uspejo, da zmagajo tudi pri obnovi, mora biti cilj, kakršnega bo skušal s svojim delom doseči vsakdo, ki mu je res pri srcu dobrobit in boljše življenje delovnega ljudstva.

Udarne mladina delovne brigade »Srečka Kosovela« je v Prestranku končala z delom

Pred dvema mesecema je odšla na delo mosta Prestranek prva delovna mladinska brigada S. Kosovela. Brigada je ostala na delu do 29. 8. Mladinci in mladinke brigade so morali v delo vložiti mnogo truda, kajti kopanje temeljev za most jih je stalo mnogo napora, ker nikakor niso prišli do skale. Dasiravno so se borili s tolikimi težkočami, je delo rodilo 14 udarnikov, brigada sama pa je štela 130 mladincev in mladink. Druga izmena, ki je šla na delo 29. 8. in je ostala na delu do 30. 9. je štela le 100 mladincev in mladink. V tem roku je mladina naložila 672 m³ gramoza, odmetala 1.200 m³ gramoza. Poleg tega so skopali jarek za polaganje vodne cevi in to 90 cm na široko, 1,20 m globoko in 90 m na dolgo. Pri tem delu so imeli posebne težkoče, ker so ves jarek kopali v kraško skalo. Pri celotnem delu se je najbolj odlikovalo 6 mladincev in mladink, kateri so bili proglašeni za udarnike. Ti so:

Grlica Jože iz okraja Hernelje Kozina, Lavrenčič Pepca iz Vrhpolja, Vipavski okraj, Uršič Iva iz Slapa, Vipavski okraj, Peršič Helena iz St. Mihaela, okraj vipavski, Končič Slavica iz St. Mihaela, okraj vipavski; zadnji dan

je bila proglašena za udarnico še Štrukelj Anica. Tovarišicama Kodelji Ivaniki iz Budanj in tovarišici Peršič Heleni je štab brigade podelil knjižico VKP(b), na zahtevo brigade je knjižico sprejel tudi komisar brigade.

Požrtvovalni pri delu in zelo disciplinirani so bili še naslednji tovariši, katerim štab brigade izrekuje pohvalo:

Spacapan Genja iz Ozeljana, vipavski okraj, Čermelj Dorica iz Ozeljana, vipavski okraj, Kocjančič Ermin iz Dola, okraj Koper, Rihtar Ivan iz Dola, okraj Koper, Ogrinc Franc iz Visokega, okraj Idrija, Zavrtnik Tonček iz Tolminskega, Čarga Albert iz Bače pri Tolminu, Badalič Ema iz Visokega pri Vipavi, Kokošar Lavra iz Tolminskega, Genda Jožefa iz Podmelca pri Tolminu. Najboljša v vsej brigadi pa je bila Čermelj Dorica, udarnica že iz prve izmene brigade.

1. oktobra se je mladina brigade poslovila od delavcev in domačih prebivalcev in odšla na svoje domove. Ker so bili mladinci in mladinke brigade vsi skupaj zelo vztrajni in požrtvovalni pri delu in tudi pri učenju, je brigada proglašena za udarno.

Brigada »Srečka Kosovela«, ki je dosegla pri delih v Prestranku lepe uspehe, je gojila tudi fizkulturo.

Vas Vrata je prva

Ko se je lansko leto uvedla obvezna oddaja maščobe, je na vratih mladinska organizacija nabrala čez 7 kg masla brezplačno za svoje potrebne, poleg celotne predpisane oddaje, dočim ko v drugih vaseh niso dosegli niti predpisane oddaje. Tudi vsake manifestacije se je prav od tam udeležilo največ odstotkov ljudi. V Titovem tekmovanju so izostale samo

štiri osebe, ki se niso udeležile prostovoljnega masovnega dela. Te, in še dovolj drugih značilnosti kažejo, da so prvi zaslužili častno mesto in prvi dobijo izkaznice Osvobodilne fronte. Prepričani pa smo, da bodo tudi vse ostale vase sledile Vratom in z njo tekmovale v delu za priključitev k Jugoslaviji, za čimprejšnjo obnovo in blagostanje ter s tem za izkaznice Osvobodilne fronte.

Makuc Karel

MARŠAL TITO JE GOVORIL MLADINSKIM BRIGADAM NA »MLADINSKI PROGI« Delali bomo in se borili, da pride Julijska Krajina v čim krajšem času v skupnost FLRJ

Po besedah maršala Tita je razumljivo, da ni prišel živati novih sil, ker to mladini ni potrebno. Mladina je pokazala višek vztrajnosti, poštvalnosti in največje napore za reševanje nalog, kar velja še za naloge, ki bodo sledile. »Mladinska prog« je pokazala napredni mladini vsega naprednega sveta pot, navzeli so se navdušenja, ki vlada tu, in spoznali pogonsko silo, ki zene mladino Jugoslavije. Maršal Tito je prišel, da prinese pozdrave zvezne vlade in zahvalo za poštvalno delo sedanjim graditeljem in vsem onim, ki so bili tu na delu.

BODOČI IZGLEDI SO DOBRI, KER JIH SAMI USTVARJAMO

Ko je govoril o bodočih izgledih, je maršal Tito dejal:

»Kakšni so naši bodoči izgledi? Dobri so, ker jih sami ustvarjamo. Tako smo na primer pričeli graditi to veliko delo. Pričeli ste graditi vi, mladinci, in ga boste tudi kmalu končali, ker je potreben za še hitrejši razvoj našega gospodarstva ne samo v Bosni, ampak tudi za vse naše narode. Toda tudi potem, ko bo ta objekt zgrajen, ne bomo prekrili rok, ampak bomo gradili še nove in nove objekte. Ta prog, ki jo sedaj nazivamo Brčko—Banovići, bo nosila poznejše naziv Brčko—Banovići—Sarajevo. Zgraditi moramo prog, še dalje do Sarajeva, in sicer širokotirno, ker je to v življenjskem interesu vseh naših narodov. Naša Bosna je bogata na vseh močvirjih rudah in gozdovih. Ustvariti moramo možnost, da bomo to izvažali ali pa da bodo pridelovali v Bosni sami.

Maršal Tito je nato opomnil, da bodo potrebni še novi napor pri nadaljnjih delih, organizacija pa bo izvedena boljše in boljši pogoji. Nezaupanje ljudstva, ko je videlo prihajati mladino na gradnjo prog, se je spremenilo v ponos.

Maršal je nadaljeval:

»Tovariši in tovarišice, ta prog in delo na njej ne pomeni samo gradnje nekega, za naše gospodarstvo važnega prometnega objekta, ampak pomeni še nekaj več. Tu se kujejo novi ljudje, ki odhajajo iz tega dela prekajanih v novih pojmih. Ustvarja se delovni kolektiv, ki se ponaša s svojim delom, in z onim, kar ustvarja s svojimi rokami. Tu se ustvarja, prekajanje in še bolj utrjuje bratstvo in enakost naših narodov. Tu delajo Srbi, Hrvati, Bosanci, Maketudi sijajna grška mladina, mladina vseh

NE SAMO EVROPA, VES SVET POZNA DELOVNE PODVIGE NAŠE MLADINE

Maršal je omenil tudi razne delegacije drugih dežel, ki so odšle navdušene. Vzgledi Jugoslovanske mladine prekašajo daleč okvir naše domovine. Ves svet danes ve s kakšnimi podvigi gradi mladina svojo prog. S svojim vzgledom

PRED NAS SE POSTAVLJAJO VELIKE NALOGE, PRISILJENI PA SMO NASLONITI SE NA SVOJE LASTNE SILE

»Tovariši in tovarišice, rekli sem, da se postavljajo pred našo mladino in pred naše narode še velike naloge. Te naloge bomo postavljali vedno v mejah naših možnosti in v mejah, v katerih bomo lahko storili to, za kar se bomo odločili in za kar bo v nas samih dovolj sile. Tu moram poudariti, da gradi naša dežela po enem letu in pol, kolikor je minulo od konca vojne, s svojimi lastnimi silami ono, kar je bilo porušeno v vojni, gradi pa tudi mnogo več, kakor v preteklosti. Ne bo lahko, tovariši in tovarišice, niti po končanih delih na tovarišice. Pred vas vse bodo postavljene še težke naloge, ker živimo v obdobju, ko nam hočejo nekateri nenaklonjeni elementi v nekaterih deželah na vsak način preprečiti napredek, ki ga hočemo doseči. Prav zato pa smo prisiljeni nasloniti se na svoje lastne sile. Ne bomo čakali pomoči od zunaj, pač pa bomo neumorno delali, da bi čimprej izgradili svojo deželo z lastnimi silami.

Samo z nekaj besedami bom omenil to, kar moramo storiti v najkrajšem času — v nekaj letih. Izgraditi moramo železniške mreže in druge prometne ceste, zgraditi moramo industrijo in storiti moramo vse, da bodo rude in drugo bogastvo, ki nam ga daje dežela, predelane pri nas, da ne bi izvažali surovin, nato pa spet druga kupovali predelane surovine itd. Prav tako moramo elektrificirati našo deželo. Elektrifikacija je prva in osnovna stvar. Vse to pa zahteva ogromnih žrtev in naporov, toda vse to moramo uresničiti. Če pogledamo vse te ogromne naloge, ki stojijo pred nami, vidimo, da je ta prog, ki jo vi sedaj gradite, samo del vsega, kar moramo še storiti. Jasnno pa nam je tudi to, da nam bo vsako leto bolje in lažje in da bomo imeli vse več strokovnih sil. Pomanjkanje kadrov specialistov pomeni za nas veliko težavo. Nimamo dovolj niti srednjih kadrov in zelo malo višjih. Toda glejte, na tej prog in pri gradnji vseh drugih objektov, se kujejo naši vodilni kadri, naši delovni kadri, ki lahko prevzamejo na sebe naloge, ki jih bo postavila naša država pred nje. Tu je delovna šola, tu je kovačnica novih kadrov, mi pa bomo še nadalje pomagali pri izpopolnjevanju teh novih kadrov s pomočjo šolanja in tečajev. Zaradi tega je to leto tudi malo težje, vsak začetek je težak. Toda prihodnje leto in pozneje bo vse lažje, ker bodo stopali v vrste voditeljev gradnje naše dežele vedno novi kadri, in verujemo, da bomo lahko izvršili naloge, ki smo si jih postavili prav zaradi neumorne in trdne volje vseh mladih ljudi, ki ste pripravljani dati vse od sebe.

Tovariši in tovarišice, mladinci in mladinke! Nimam namena, da bi pred vam skrival težave in vem, da mi tega ne zamerite. Teža ne storimo zaradi tega, ker vas nočemo zaslepljevati. Vedno

Voditelji nove Jugoslavije uživajo zaupanje Jugoslovanske mladine, ker delajo to, kar želi ljudstvo, ker vršijo svoje naloge samo v korist ljudstva. V tem obstoja zaupanje. Mladina v borbi je izvršila svoje naloge in radi tega v mladino zaupamo. Mladina je pokazala ogromne napore, dala vzgled delovnega junaštva tudi sedaj, ne glede na težkoče, zato se mladini zaupa — zaupa se zato FLRJ. Mladina zasluži po svojem delu v vojni in junaštvu pri obnovi dežele polno zaupanje vseh narodov.

danci, Črnogorci in Slovenci. Dela pa krajev Jugoslavije in vseh nacionalnosti, t. j. mladina vseh naših narodov. Tu dela naša nova generacija. Tu, pri tem delu se še bolj utrjuje bratstvo in enakost med našimi narodi, za katere so bili ustvarjeni nerazrušljivi temelji v velikem narodno-osvobodilnem boju.

Vi, mlada generacija, imate večkratno nalogo in velike zasluge pri ustvarjanju tega bratstva in enakosti.

Ko je maršal Tito govoril o Julijski krajini, ni rad omenil tudi našo mladino iz naše Istre, Slovenskega Primorja in iz naše Julijske krajine. Videli ste tujca ta naša mladina iz nekdanjega zasužnja, s kakšnim zaupanjem in ljubeznijo njene Istre, Slovenskega Primorja in Julijske krajine v novo FLRJ.

Tu slišimo vzklike mladine Julijske krajine, Istre in Slovenskega Primorja, pa ne samo mladine slovenskega izvora, ampak tudi vzklike vse napredne demokratske mladine iz tega področja, t. j. tudi italijanske, ki je vzklikala: »Ne zapustite nas! Vzemite tudi nas v vašo sredino! Tovariši in tovarišice, naša dolžnost je, da storimo vse, da pridejo ti predeli, ki so bili stoletja naši, spet v našo skupnost, ki jo nazivamo FLRJ. To sem omenil zaradi tega, ker vem, da je hotela mladina Julijske krajine slišati to od mene. Delali bomo in se borili, da bi se to uresničilo v čim krajšem času. V kolikor bi nam nenaklonjene dežele onemogočile, da to uresničimo do konca, ne bomo nikoli pozabili naše dolžnosti, da to vendarle uresničimo nekega dne.

Koje maršal Tito govoril o Julijski krajini, je mladina prekinila govor in dolgo manifestirala za Julijsko krajino in Trst.

NE SAMO EVROPA, VES SVET POZNA DELOVNE PODVIGE NAŠE MLADINE

je pokazala pot tudi napredni mladini drugih dežel. Tem tujim mladincem se ne bo dalo izbristati iz src ono, kar so videli v Jugoslaviji.

Nato je maršal nadaljeval:

PRED NAS SE POSTAVLJAJO VELIKE NALOGE, PRISILJENI PA SMO NASLONITI SE NA SVOJE LASTNE SILE

kadar se lotevamo kakšnega dela, vam govorimo resnično, da bi bili pripravljeni tudi vi in bi že v naprej vedeli za težave. Priprčan sem, da to, kar sem vam povedal, da omenjene težave in naloge ne bodo vzbudile pri vas malodušnosti, ampak bodo nasprotno vzbudile v vaših srcih še večjo željo, da bomo obvladali vse težave in napore, ki nas čakajo.

Ko bomo lahko pogledali čez nekaj let nazaj na prehojeno pot, bomo lahko zares s ponosom rekli, da smo obvla-

dali to pot, čeprav je bila trnjeva, težka in polna vseh močvirnih zaprek samo zaradi tega, ker se nismo bali nikakih težav in ker smo globoko verovali v našo zmago nad vsemi težavami, v našo zmago pri izgradnji. Izvojevali smo v vojni zmago, v katero je verovalo zelo malo ljudi. Mnogo ljudi ni moglo verjeti, da bi lahko ustvarili pod pogoji neprestanega boja s stokrat močnejšim sovražnikom to, kar smo vendarle ustvarili z golimi rokami — našo nepremagljivo ljudsko armado. Malokdo je verjel, da bi to lahko ustvarili, storili pa smo to zaradi tega, ker so v to globoko verjeli naši narodi in naši borci.

Spet je mladina prekinila govor in vzklikala armadi in komunistični partiji. Maršal Tito je poudaril pomen mladinskega poleta, pravilno razumevanje za potrebe domovine. Mladina namreč opravlja veliko poslanstvo poštvalnosti in pripravljenosti, da se obvladajo vse zapreke. »To je velika stvar, ki je mogoče mnogo važnejša, važnejša mogoče od gospodarskega pomena naše prog,« je dejal Tito.

»Tovariši in tovarišice, mladinci in mladinke! Na koncu bi vam rad povedal samo še neko stvar. Ko boste prebili tu vam določeni rok, in mislim, da ste vi zadnja izmena, bodite potem, ko delate, vztrajni tudi v pridobivanju onih maloštevilnih mladih ljudi, ki še dvomi v naše napore pri izgradnji dežele. Ne mislite, da gre pri nas vse gladko. Med nami so še omahljivci in neverni Tomaži, ki dvomi v naše napore in ne verujejo, da bomo mi vse to premostili. Naj jim bo vaš polet in vaše delovno navdušenje za vzgled v vsakem kraju, kjeru bivate in obenem v vzpodbudo, da vstopijo v vaše vrste in se vključijo v ta splošni delovni kolektiv, ki danes gradi novo Jugoslavijo. Reči moram, da v naši deželi ne sme biti državljana, ki ne bi bil vključen v te splošne napore naših narodov in v naše napore, če cenijo svojo deželo in če ji želi dobro. Oni, ki stojijo danes ob strani, ki samo čaka, kaj boste storili vi, ta ni vaš prijatelj, niti prijatelj svojega ljudstva in tudi ne svoje dežele. Sovražnik ni samo oni, ki namenoma sabotirajo ali pa s različnimi tajnimi metodami rušilnega dela ovirajo izgradnjo, ampak je sovražnik nove Jugoslavije tudi oni, ki stojijo ob strani in noče vložiti svoje sposobnosti in energije v ta splošni ljudski kolektiv, ki ustvarja danes v Jugoslaviji čudesa delovnega junaštva in ki daje vse od sebe. To, kar gradimo, gradimo v interesu vseh, ki prebivajo v današnji Jugoslaviji, ki se naziva FLRJ. Če pa je to tako, potem je dolžnost vsakega našega državljanca, da da vse od sebe. Vsak naš državljan mora vložiti vse svoje sile, materialne ali pa fizične. To je tisto, tovariši mladinci, kar obvezuje tudi vas, da osemogotiče brezdelneže, ki bi radi samo uživali vaše delovne uspehe in čakali na boljše dneve, to je, da jim prinesete vi nekaj boljšega, kakor pa mi danes imamo. Njihova dolžnost pa je, da se vključijo in delajo, kakor delate vi. Vaša dolžnost je, da pozovete take ljudi tam, kamor boste odšli, k izvrševanju te dolžnosti.

Se enkrat se vam zahvaljujem, tovariši in tovarišice, za dosedanje vaše napore pri delu in vam želim mnogo uspeha ne samo pri gradnji te vaše prog, ampak tudi pri gradnji onega, kar boste še dobili kot nalogo. Na koncu bi rad vzkliknil: Naj živi naša slavna mladina, ki je v prvih vrstah graditeljev v FLRJ!

LJUDSTVO VZHODNO-PRIMORSKEGA OKROŽJA OGORČENO PROTESTIRA PROTI IMPERIALISTIČNEMU MEŠETARJENJU Z NAŠO ZEMLJO

Ni ga človeka v Julijski krajini, ki ne bi budno zasledoval poteka mirovne konference, še bolj gotovo pa ga ni človeka v Julijski krajini, ni ga našega delavca, kmeta ali inteligenta, ki ne bi v teh dneh s silnim ogorčenjem obsojal dela eksponentov mednarodnega imperializma na zasedanju mirovne konference, ki s podlim, brezvestnim preglasovanjem vsiljuje svetu krivične rešitve, krivičen mir. Kakor so spregovorili desetstični delavci v Trstu, Gorici, Miljah, Trziču, tako so spregovorili tudi ljudje po coni B, ki v svoji poštenosti ne morejo razumeti delovanja mešetarskih imperialistov, ki brezvestno sekajo v živo telo Julijske krajine mejo ne glede na to, da ločijo hišo od gospodarskega poslopja, da sekajo pot iz domačije do domačije, ne glede da ločijo brata od brata, ki sta se oba enako junaško, z enako srčnostjo borila v skupni zavezniški stvari za uničenje fašističnih zveri in za skovanje prave svobode delovnih ljudi.

Ljudstvo vsak dan jasneje razume, kaj se pravi politika nasilja, katero tako klasično zastopa v Julijski krajini ZVU s svojimi civilnimi policisti, jeepi in zaporji, s tem, da bi v skupnem obsegu s fašisti in najbolj propadlimi sodelavci nemškega nacizma raztrgala vse ostale človečanske in demokratske pravice, ki jih je primorsko ljudstvo za ceno svojih življenj tako krčevito branilo pred načrtim, sistematičnim fašističnim terorjem. To politiko nasilja danes še bolj jasno kaže medla slika guvernerja, ki naj se dokončno vsede nad kolonijo Trsta, odvzem vseh demokratskih pravic tržaškemu ljudstvu in brezvestno preglasovanje na sami mirovni konferenci, kjer o bodočnosti Julijske krajine in njenem ljudstvu odločajo ljudje, ki ne poznajo ne ljudstva, ne pokrajine, ki vedo samo to, da morajo kot verni slugi angloamerikanskega imperializma glasovati, kadar jim to angloamerikanski imperializem diktira.

In proti temu dviga tudi ljudstvo v coni B svoj glas in tisoči in tisoči protestirajo proti taki rešitvi razmejitve med Jugoslavijo, borko za demokracijo in svobodo, in med najbližjim večerajšnjim sodelavcem fašističnega osvajanja, Italijo. Množična zborovanja, na katerih piše ogorčeno primorsko ljudstvo protestne resolucije, so znak neomajne volje ljudi, ki prihajajo na protestna zborovanja dolge ure peš, ljudi, ki vedo, da ne smejo pozabiti, kako se je njim zgodilo 25 let pod jarmom italijanskega fašizma.

V Grgarskem okraju so napisali resolucijo: »Ali veste, delegati Južne Afrike, Avstralije itd., ko dvigate roke zato, da se ustvarja pri nas taka

kolonija, iz kakršne bi se radi vaši narodi izkopal, take nevdružne razmere, proti kakršnim se vaši lastni narodi za ceno težkih žrtv bore, ali veste, da pomeni tako brezvestno dviganje rok odločanje o smrti in življenju. V istem času pa pišejo naši ljudje neštevilne resolucije tovarišu Edvardu Kardelju in mu zagotavljajo, da ne priznajo krivičnih sklepov mirovne konference in se mu zahvaljujejo za njegovo junaško borbo v dvorani, kjer se bije najtežji boj med poštenostjo in nasiljem in odkoder gre glas v ves svet, glas do demokratskih množic vsega sveta, ki jasno govori o ostudnem početju mednarodnim imperialistom na zasedanju mirovne konference.

Protestna zborovanja v coni B pa so dobila odziva v še silnejši in še trdnejši delu pri obnovi, kjer bodo ljudstvo dokazati, da je neomahljivo in da ne bo nikdar klonilo, ker se zaveda, da se bori za svoje svete pravice.

jejo resnično Stepinčevih zločinov. Čeprav je njegov zagovor zelo zakrknjen, je vendar moral priznati na podlagi dokazov svoje zločine: da je vodil zločinski »prekrščevanje« Srbov, da je bil vojni vikar Paveličeve ustaške vojske, da so bili njegovi kurati koljaši, gestapovski priganjanci in spijoni itd. Povsod po Jugoslaviji, zlasti na Hrvaškem je aretacija in obtožba dr. Stepinca naleta na popolno odobravanje ljudstva, ki na svojih zborovanjih ostro obsoja zločinsko delo Stepinca in ostalih zločincev ter zahteva zanj in za vse zločince najostrejšo in zasluženo kazno.

Maršal Tito je v razgovoru z inozemskimi mladinskimi delegacijami na obisku »mladinske prog« ter v svojem govoru v Tuzli poudaril, da so v Jugoslaviji pred zakonom vsi državljani enaki ter da bo vsak brez izjeme, ki rovari proti državi, dobil svojo zasluženo kazno. Tito je dal delovni mladini vse priznanje za njeno delo in jo pozval k izvrševanju novih nalog, na podlagi katerih bo Jugoslavija še močnejša. V zvezi s tem je jasno povedal, da bo Jugoslavija z vsemi silami delala, da se krivične meje popravijo. — V Beogradu se vršil plenarni sestanek Centralnega sveta LNJ, ki bo s svojimi sklepi vajden opozoril k utrditvi in vzgoji mladine. — Jugoslavijo je obiskal znani danski pisatelj Nexø, ki se je mudil tudi v Ljubljani in se je povsod zelo pohvalno izrazil o življenju in delu nove Jugoslavije.

Utrditve odnosov s sodružnimi narodi: z Madžarsko je bil podpisana sporazum o izmenjavi prebivalstva, s Češkoslovaško pa nov trgovski sporazum o razširjanju in dvigu izmenjave na višjo stopnjo. Jugoslovanska vlada je ostro zavrnila grške izmišljotine o prekršitvi grške meje. TANJUG pa je demantiral izmišljene vesti, da bi Jugoslavija prepustila Koroško Avstriji.

VELIK ODMEV STALINOVE IZJAVE

Generalisim Stalin je na vprašanje moskovskega dopisnika lista »Sunday Times« odgovoril med drugim, da ne verjame v resnično nevarnost nove vojne, da je možno prijateljsko sodelovanje Anglije in Amerike s Sovjetsko zvezo in da ameriške čete na Kitajskem ogrožajo mir. Te izjave so imele velik odmev po vsem svetu. Ves demokratski svet pozdravlja to izjavo. Angleški list »Daily Worker« piše, da bo Stalinova izjava ustvarila ugodne pogoje za rešitev sedanjih konfliktov. To je potrdilo, da Sovjetska zveza resnično želi ustvariti trden svetoven mir.

VEDNO VEČJE NEZADOVOLJSTVO Z IMPERIALISTIČNO POLITIKO

»Wallaceova afera« in njen odmev kaže, da v Ameriki nezadovoljstvo proti politiki Trumana vedno bolj narašča. 400 tisoč Američanov zahteva takojšen odpoklic ameriških čet iz Kitajske; kongres ameriških Slovanov je podprl upravičene zahteve Jugoslavije; v Nizozemski so se vršile velike demonstracije proti pošiljanju nizozemskih čet v Indonezijo; v Severni in Srednji Grčiji se vodijo že partizanske borbe, dočim so dobile angleške čete v Grčiji pojačanje. KP Grčije in KP Anglije odločno zahtevata takojšen umik angleških čet iz Grčije; Poljska je poslala Angliji ponovno protestno noto zaradi formiranja Andersovega korpusa. Sovjetska zveza pa Turčiji novo noto glede Dardanel, v kateri govori o potrebi skupne obrambe Dardanelске ožine. Demokratsko mnenje je obsodilo zadnji Churchillov govor, v Franciji je bil sprejet načrt Ustave, za katerega je glasovala tudi KP. V Nürnbergu je bila končno proglašena sodba, po kateri je 12 nemških fašističnih zločincev obsojenih na smrt z obešenjem, nekaj na večletno ali dosmrtno ječo, nekaj pa jih je bilo oproščenih, čeprav je sovjetski zastopnik za vse zahteval najostrejšo kazno.

Dogodki zadnjega tedna nam torej kažejo, kako angleški in ameriški imperializem brez vsakega prikrivanja izvaja potvorne poskuse zaslužiti ne samo Trst, ampak vriniti tudi v Srednjo Evropo. Odločno borbena volja ljudstva Julijske krajine ter Jugoslavije, uspehi ustvarjalnega poleta jugoslovanskih množic in vedno večji odpor proti imperialistični politiki v svetu so jamstvo, da bo Jugoslavija končno dobila pravične meje.

Graditi in se pri tem učiti — učiti se, da bi potem še bolj gradili!

OD TEDNA DO TEDNA

je demokratskih držav pa so zahtevali, da ima vsa oblast ljudstvo v svojih rokah. Sprejet je bil člen, da morajo biti krajevne oblasti v skladu z demokratskimi načeli in da ostane tradicionalna tržaška zastava še naprej zastava tržaškega teritorija. Razprava o demilitarizaciji in nevtralizaciji je jasno pokazala, da hoče anglo-amerikanski imperializem ohraniti tu svoje vojaško oporišče in uvesti kolonialni režim, ter zavleči okupacijo Trsta. Jugoslovanski delegat Moša Pijade je to označil kot višek nedemokratskosti na konferenci. — V ekonomski komisiji je Jugoslavija zahtevala vrnitev oropanih ladij, nato pa je bil sprejet sklep o 75% kompenzaciji zavezniške imovine, dejansko imovine inozemskih kapitalistov, ki so Italiji pred vojno pomagali fašizmu.

Sovjetska in jugoslovanska delegacija sta predlagali entretajnsko kompenzacijo.

Politično teritorialna komisija za Madžarsko je diskutirala o preselitvi 200.000 aMadžarov iz Češke, kar bi rešilo tudi vse bodoče spore. Sprejeti so bili členi, ki določajo, da je Madžarska obvezna aretirati in izročiti vse vojne zločince in da s to pogodbo preneha vojno stanje z Romunijo. Jugoslovanska delegacija je stavila predlog o povrnitvi odnešene imovine iz Jugoslavije. Delo te komisije gre proti koncu.

V ekonomski komisiji za Balkan in Finsko je anglo-ameriški imperializem odzvel s preglasovanjem Romuniji vso imovino, ki so jo odpeljali Nemci, ter na isti način vsilil francoski predlog o 75% kompenzaciji imovine zavezniških državinov-kapitalistov. Bolgarija pa je bilo prepovedano prav tako zavarovanje svoje meje proti grškim napadalcem. Jugoslovanska, sovjetska in delegacije ostalih demokratskih držav so odločno nastopile proti predlogu angleške ter ameriške delegacije o internacionalizaciji Donave, ker se ta stvar tiče samo donavskih držav samih in ni stvar mirovne konference. Sprejet je bil francoski predlog o tem, da naj se to vendar vnese v mirovno pogodbo z Romunijo ter

da naj se v roku šestih mesecev skliče konferenca, ki naj določi nov mednarodni režim Donave. — Vojaška komisija je po zaslugi angleške delegacije sklenila, da se Bolgariji prepove izdelava torpednih čolnov in še drugega vojaškega materiala. — Plenarna seja konference je odstavila z dnevnega reda vprašanje grško-albanske meje ter sprejela predlog Sveta štirih ministrov o pospešitvi dela konference, ki bo končala svoje delo do 15. oktobra.

Brezštevilni protesti proti krivičnim odločbam. Prav tako odločno kot nastopa jugoslovanska in sovjetska delegacija na mirovni konferenci proti politiki »dikta-ta« odvrača ljudstvo v coni »A« to politiko in zahteva, da se spoštujejo načela Atlantske karte ter se preneha s prakso gospodarskega izkoriščanja, ki jo s pomočjo ZVU vršijo razne kapitalistične družbe v Trstu. Tako so se vršile po vsej coni »A« množične protestne stavke in protestna zborovanja. Skupščina Pokrajinske zveze Enotnih sindikatov je odločno izrazila, da ne prizna krivičnih sklepov. Član Izvršnega odbora SIAU in član delegacije Julijske krajine na mirovni konferenci De Stradi je poleg poročila iz mirovne konference nakazal smer borbe v Julijski krajini — borbo za demokratski statut, Ustavo in ustanove za izkoreninjenje ostankov fašizma, slovensko-italijanske bratstvo, borbo proti vsakemu poizkusu vmešavanja imperialističnih sil in tesne stike z zaledjem, izboljšanje obupnega ekonomskega položaja, za odpravo 30.000 brezposelnih, Delavstvo se mora s stavkami boriti za svoje najosnovnejše pravice.

RAZPRAVA PROTI STEPINCU

V Sloveniji se ljudstvo na predvolivnih zborovanjih pripravljalo na volitve v Ustavodajno skupščino Slovenije in postavlja za svoje kandidate izključene in priljubljene predstavnike OF; v Zagrebu pa se na podlagi predložene obtožnice vrši sodna razprava proti dr. Stepincu, največjemu podporniku in sodelavcu krvnika Paveliča. Obtožnica, zagovorniki in zagovor samega dr. Stepinca dokazu-

ZADOVOLJIVI USPEHI »ZDRAVSTVENEGA TEDNA«

Boljši zdravstveni pogoji so predpogoj zdravega rodu

Dne 29. septembra smo z zadovoljstvom nad doseženimi uspehi zaključili teden zdravstva s trdno voljo, da bomo vse dosežene uspehe razvijali in jih še povečali v nadaljnjem delu na področju zdravstva. Če govorimo o obračunu, ki ga naj bi napravili preko tega tedna, potem moramo govoriti ne samo o številnih dobro uspešnih akcijah, ki jih je izvedla naša ljudska oblast, konkretno odsek za zdravstvo Pokrajinskega Poverjeništvu, ampak moramo govoriti tudi o tistih sto in stotinah delovnih rok po naših vaseh, ki so z drobnim delom pri asanaciji naše vasi ustvarili osnovne pogoje za bolj zdrave prilike življenja v naših krajih. Naše žene, naša mladina je urejevala gnojišča, belili so hiše, stanovanja, šolska poslopja, čistili obleko itd. Naše delavstvo si je s prostovoljnimi delom izboljšalo higijenske naprave v podjetjih in po tovarnah. Prav v tem je tisti velikanski pomen tedna zdravstva, ker je uspelo našim oblastnim organom in Osvobodilni fronti ter njenim množičnim organizacijam, da je postal teden zdravstva množična akcija vsega ljudstva Vzhodno-primorskega okrožja.

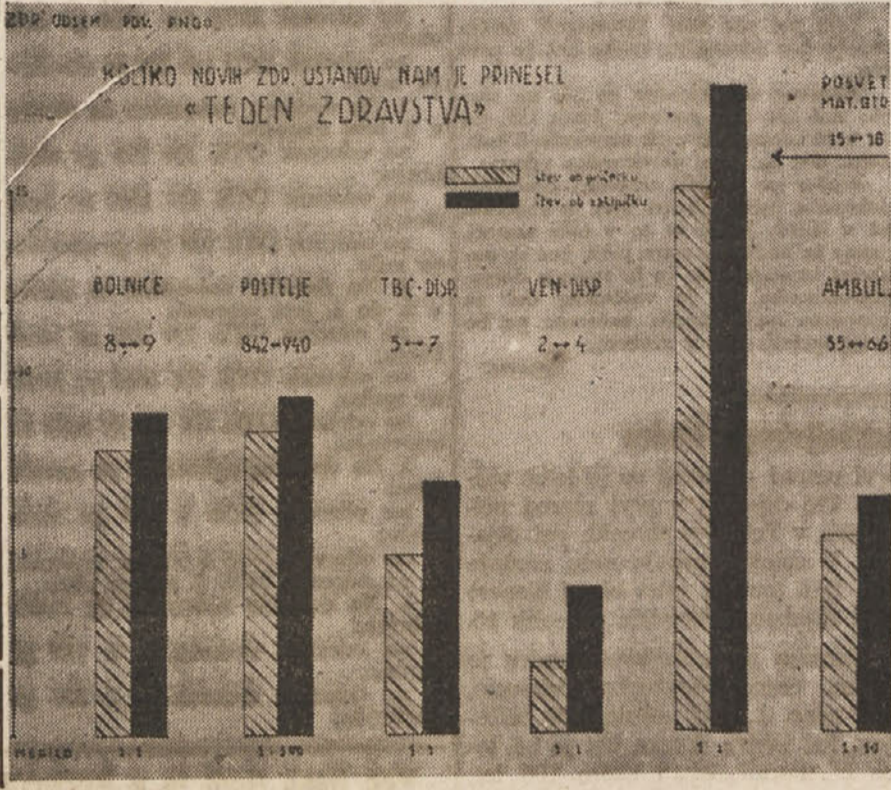
Velike pozornosti je bila deležna higijenska razstava, ki je skozi osem dni obiskala 17 večjih centrov v našem okrožju in katero je obiskalo preko 10.000 ljudi. Ljudstvo je z velikim zanimanjem obiskovalo razstavo, saj so bila prvič odprta vrata našemu preprostemu človeku tudi tja, kjer lahko z znanstvenega stališča spremljaš potek posameznih obolenj, rojstva in življenja človeka. V tej široki akciji tedna zdravstva so sodelovali tudi vsi zdravniki in dentisti ne samo s predavanji, ki so jih imeli po

številnih vaseh, ampak so se formirali tudi v zdravstvene ekipe, ki so nudile pomoč prebivalstvu. Take ekipe okrajnih zdravnikov in dentistov so delovale na Pečinah, kjer je bilo 106 pregledov, nadalje v Lomu, kjer so bili 104 pregledi, Otlici, Podkrajju in Gaberjah, Novi Sušici, Hruševju in Trebčanah. Nadalje v Skofljah, Marezigah, Gradenu in Padeni.

Sindikalna podružnica Vipavske bolnice je organizirala zdravstveno ekipo zdravnikov in zaščitnih sester, opremljeno z röntgenovim aparatom in zobno ambulanto. Ta ekipa je izvršila tekom tedna zdravstva v Pod-

gradu 206, v Rižani 800 in v Materiji 130 pregledov. V tednu zdravstva je bilo poleg tega med ljudstvo razdeljena ogromno zdravstveno-agitacijskega in poučnega čtiva.

Ob zaključku tedna zdravstva so bile otvorene tudi številne zdravstvene ustanove, kakor je razvidno iz pričujoče legende in sicer protituberkulozni dispanzer v Ilir. Bistrici in Tolminu, protivenerični dispanzer v Kopru, materinske in dečje posvetovalnice v Kozini, Divači in Ajdovščini in 11 krajevnih ambulant ter končno zdravilišče za bolne na pljučih v Senožečah.

Most v Prestranku se obnavlja

Doletela ga je slična usoda, kot večino drugih mostov. V neposredni bližini sobomb na žrela, ki pričajo, da je za most vladalo toliko zanimanje, ki je povzročilo njegov konec. Potreba je za most, ki nas še spominja na čase vsi mostovi v zrak letijo... Toda mi potrebujemo trdne, stalne mostove, ker je od njih zavisno hitro in važno prevažanje iz enega dela države v drugi del. Treba je bilo misliti na obnovo. Je to prav gotovo eno izmed največjih gradbenih del, ki ga vodi Gradbeno podjetje v Vipavi.

Danes je že kar lep pogled na to naše domače delo, lesena ogrodja obokov počivajo na trdnih cementnih temeljih in še lahko dojemaš sliko bomočnega mostu. Vedeti pa moramo, da delo ni bilo lahko, ker je svet silno težak za tolikšno zgradbo. Več tisoč m² zemlje in skale je bilo treba izkopati in preložiti, da so se vsidrali temelji, bilo je pa še vedno dvomljivo, ali bo to dovolj. Teren je sila nezal ali bo to dovolj. Teren je sila nezal ali bo to dovolj. Teren je sila nezal ali bo to dovolj.

Glavno delo in obenem najtežje je končano, tako da je dvajset delavcev že odšlo na delo v Slovenijo. Zaupali so mi, da se most bliža že uresničitvi. Cementna dela se izvajajo že na dveh obokih, potrebni pa so izvežbani delavci, ki morajo -edeti, kako se taki stvari streže. Pomanjkanje teh se čuti, vendar so tehnični vodje in celo inženirji, ki tovariško svetujejo in celo sami poprimejo za delo, ker vedo, da je to potrebno. Na vrhu mostu hrope stroji za mešanje betona, vozčki na ozkem tiru prevažajo vse potrebno. Od d'aleč se ti zde delavci kot muhe, ki lezejo po lesenem ogrod-

ju, od časa do časa pa privozi lokomotiva, ko da je prišla pogledat, kdaj ji bodo pripravili varno pot, kjer bo brzela, ne pa se lahko in previdno spuščala čez most nazaj.

Delo je v polnem zaletu, mnogo je pripomoglo lepo vreme, ki si ga prav sedaj, ko betonirajo, želijo vsi. Velike skladišnice desk in brun se razležejo na potrebna mesta. Dela je še

mного, preden bo most popolnoma dokončan in tudi okolica urejena. Še bo treba pridnih in delovnih rok, da bomo končno uredili lice okolice, ki je vse razrito in razbrzdano.

Novi most nas bo spominjal na težke, vendar velike čase, ko se je rušilo zato, da smo na drugi strani ustvarjali veliko večje mostove, ki so nas vodili v svobodo in naprej v Titovo Jugoslavijo.

POMEN TISKOVNEGA SKLADA

Ni prvič, da se govori o skladu v korist tiska. Na nobe način ne smemo pozabiti, kaj to pomeni za delovno ljudstvo, posebej za ljudstvo Slovenskega Primorja. Tisk, v katerem gojimo našo slovensko besedo, je naš velik prijatelj in dobrotnik, svetovalec in predvsem vodnik, ki nam pri naša slednji čas spoznanja in ugotovitve, ki se nanašajo izključno na nas vse. Zavedati se moramo, da je tisk postal zaveznik ljudstva, odkar je prevzelo oblast v svoje roke, da je sedaj tisk zrcalo naroda, ki nudi nepokvarjeno resnično sliko našega dela in narodne zavesti, da je tisk odraz naše pravične borbe za obstoj in da pomeni našo moč in vztrajnost.

Do nedavnega je bil tisk last maloštevilnih izkoriščevalcev, ki so s pomočjo tiska vplivali na ljudstvo in ga slepili, da so ga laže vladali in ga vodili v temi. S propadom gnile družbe in trhlega državnega reda je zamrl tudi nam nenaklonjen in sovražni tisk in prešel v last širokih ljudskih množic. Tisk je sedaj glasnik ljudstva.

Nam na Primorskem je bila naša beseda obenem bodrilo, že sama ljubezen do materine besede nas je vodila, da smo skrivali slovenske knjige v najbolj skrite podstrešne kote, v klet, ali jih celo zakopali, da jih fašistična golazen ne bi zalezla. Naskrivaj so se odpirale v zimskih večerih, da je naš slovenski človek zajel nekaj misli v topli materinski. Občutili smo praznino in pomanjkanje na-

še besede, dokler se nismo pregrizli skozi najtršo dobo svoje zgodovine, ki je obencem najslabnejša od vseh dob po masovnem pohodu vsega ljudstva v obrambo svojega naroda in naše slovenske besede.

25 let smo prenašali zasramovanje, 25 let so tepali tuji našo besedo in potujčevali deco, da danes občutimo predvsem pri naši mladini, koliko je bila prikrajšana, kar se jezika tiče.

Pred nami stoji zapoved! To moramo popraviti. Slednja vrata morajo biti nastejaj odprta, da sprejemo našo tiskano besedo in z njo vred resnico in lepoto. Zeljno moramo piti iz studenca, ki priteka do nas, da o zdravi rano pomanjkanja pisane besede. Vse je odvisno od nas samih. Pogledajte, kako moramo obnavljati in graditi z lastnimi silami in z največjo poštrevnostjo! Prav tako smo dolžni nadomestiti pomanjkanje na prostvetnem polju. Srečni smo, da lahko že zbiramo, saj tisk prinaša, kar si poželisi, prinaša vse, kar je dobrega, zdravega in poštenega. Jasno je, da je bila naša prva dolžnost izločiti vse škodljivo, ker to med narod ne sme. Škodo, povzročeno z nezdravim pisanjem, bi le težko in počasi popravljali.

Ljudska oblast vlaga tako vse napore, da podpre v dobrobit ljudstva tisk. S ponosom se lahko ozremo v naše delo, čeprav smo majhen narod, vendar premoremo veliko domačih umetniških del in obilico tujih, s čimer se drugi narodi ne morejo ponahati. Se vedno moramo pomeniti, kaj nam je pomenila še med borbo naša knjiga, ki je prehodila vso trpko, toda zmagovalno pot slovenskega partizana. Veljalo je pravilo »čuvaj to kr'igo kot svojo puško« in vemo, da je s puško bila najzvestejša spremljevalka vsakega izmed borecev in da je s puškami in žrtvami bila priborjena svoboda.

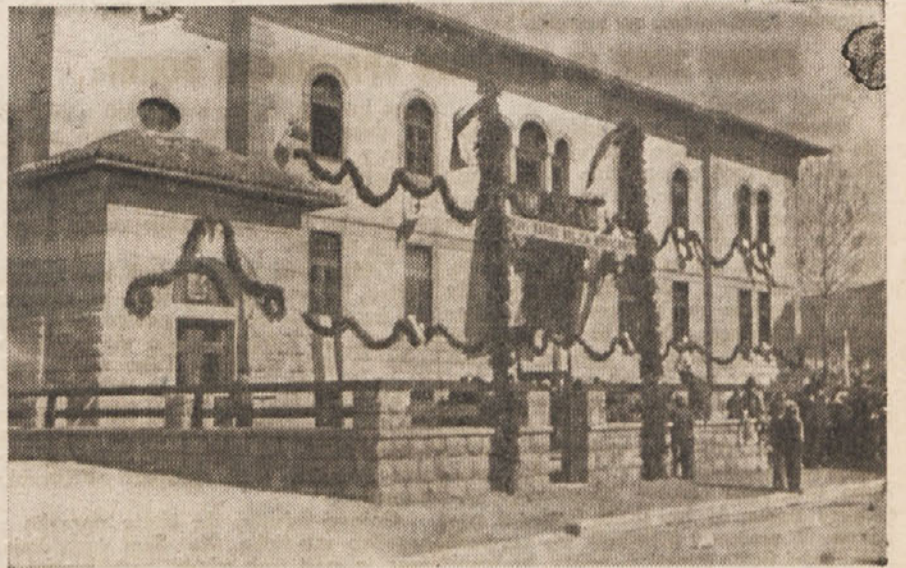
Po končani vojaški zmagi smo napovedali boj neznanju in nevednosti. Splet moramo sami z lastnimi silami na pohod. Tiskovni sklad je fond, kjer bo ljudstvo dokazalo svojo visoko zavest do pomena tiska, in uspel bo kot je uspel obnovitveni sklad (fond). Ljudstvo bo razumelo, da je treba pomagati tudi pri obnovi ljudskega časopisja in bo s svojimi prispevki to dokazalo. Tekmovalni načrt vsake vasi ne bi smel preko tega važnega dejstva, kjer bi podprli naše ljudsko časopisje, pridobivali vse možne naročnike in podprli še tiskovni sklad, ki bi postal vir še večjih možnosti, ki bi pocenil časopisje in mu dal možnost, da najde mesto v še tako oddaljeni slovenski hiši, za slednjim ognjiščem, kjer bi se žrpala ogromna sila naše nenehne borbe za obstanek, za napredek, za dobro nas vseh, vseh delovnih ljudi.

V »TEDNU ZDRAVSTVA« JE NAJBOLJŠE DELAL GRGARSKI OKRAJ

Za ljudsko zdravje je opravilo 1252 ljudi 2890 delovnih ur

Po dosedaj sprejetih poročilih je ljudstvo v grgarskem okraju najboljše delalo v času tedna zdravstva. Poleg zdravniških predavanj, predavanj

620 stanovanjskih sob, prebelili in očistili 290 stranišč, izdelali in izkopali 68 prekopov za odtoke stoječih vod in gnojnic, prečistili in razkužili

Praznično lice sanatorija, ki je otvoreno v pomoč ljudstvu.

bolničarjev in zdravstvenih referentov ter zdravstvene razstave, ki je bila v Grgarju in Čepovanu, je ljudstvo opravilo velika zdravstvena dela, katerih je nemogoče prezreti, ne da bi

ali prebelili so skupno 202 gnojišči. Nadalje so počistili 297 dvorišč in predstanovanjskih prostorov. Zanimivo je tudi, da je prav grgarski okraj ustanovil pet ambulant. Poleg tega

Slavnostna otvoritev zdravilišča v Senožečah.

jih javno stavili za vzor vsem tistim, ki širokega pomena zdravstvenega tedna morda niso tako razumeli.

V Grgarskem okraju so osnažili in pobelili 294 hiš, nadalje prebelili

so v prid zdravstva organizirali sedem dobro uspešnih kulturnih prireditev. Po dosedanjih poročilih je pri teh delih delalo 1252 ljudi in so opravili delo v 2890 prostovoljnih urah.

PROSTVOLJNO DELO ZA NADZIDAVO DIJAŠKEGA DOMA V HERPELJAH

Prejšnji teden, ko so prebivalci Herpelja in Kozine zvedeli, da se bo pričelo z nadzidavo dijaškega doma, kar je nujno potrebno, da se spravi pod streho nadarjene otroke, ki žele poseštati tukajšnjo gimnazijo, so se takoj prostovoljno prijavili, da bodo pomagali pri gradnji.

Ze med tednom je mladina z našimi kamijoni odšla v Šapjane in naložila 4 vagone opeke. Prejšnjo sredo so opeko raztovorili AFŽ iz Kozine, sindikat okrajnih uslužbenecv ter proforski zbor.

AFŽ iz Herpelja so med tednom nosile vodo in gasile apno, potrebno jama pa so izkopali može iz Herpelja. Pogasili so 70 q apna.

V nedeljo, dne 29. sept. 1946 so se udeležili prostovoljnega dela — prevoza opeke iz postaje — vsi vozniki iz Herpelja in Kozine, katerim so pri nalaganju in razkladanju pomagali stari in mladi. Med prostovoljci so se pridno udeleževali tudi nad 50 let stare ženice. Ker je primanjkovalo tudi prostorov za učilnice gimnazije, so preuredili osnovno šolo, ter iz stanovanj pridobili dve učilnici. Tudi pri tem delu so se pojavile prostovoljke in po izvršenem delu prav teme-

ljito osnažile vse prostore. Tako da je sedanja šola vzor snage in reda.

Po izvršenem delu so ugotovili sledečo storitev:

Pri napravljanju apnenice za dijaški dom je sodelovalo 16 delavcev; napravili so 58 ur v vrednosti dela za 1740 lir. Pri gašenju apna je sodelovalo 27 delavk, napravile so 143 ur v vrednosti dela za 4290 lir. Pri tem pogasile 70 q apna. Pri razkladanju opeke je sodelovalo 43 delavcev, napravili so 24 ur, v vrednosti dela 720 lir. Pri razpeljevanju opeke je sodelovalo 43 delavcev in delavk, napravili so 129 ur, razpeljali 750 q opeke v vrednosti dela za 18.000 lir. Pri raznih delih je sodelovalo 13 delavcev, opravili so 241 ur v vrednosti dela 4520 lir. Pri čistjenju šole je sodelovalo 11 delavk, napravile so 40 ur v vrednosti dela 1200 lir.

Poleg mladine iz Herpelja in Kozine je pri nakladanju opeke v Šapjanah pomagala tudi mladina iz drugih krajev. — Skupno je bilo naloženih 10.478 voltkov in 3.900 zidakov. Vsak mladinec je delal 15 ur.

Pismo iz Brčkega

Dragi mladinci in mladinke!

Srečna in ponosna sem, da bom tudi jaz lahko rekla, da sem pomagala pri največjem delu jugoslovanske mladine, pri graditvi proge Brčko-Banoviči. Mnogo bi vam lahko napisala o našem potovanju in o našem sprejemu, toda o tem vam bom povedala doma. Povem vam samo to, da nisem nikoli mislila, da je Jugoslavija tako lepa in tako bogata. Gotovo vas zanima, kako živimo? Delo imamo razporejeno tako, da delamo 6 ur na progi, a 6 ur dnevno imamo učenja. To učenje posebno nas zelo veseli, ker nam je fašizem vzel naše šole. Učimo se zgodovine, zemljepisja, slovenskega pravopisa, matematike, cirilice in vsak dan spoznavamo tudi našo zgodovino osvobodilne borbe. Nastanjeni smo med dvema gričkoma, kjer teče reka Tunja, tako da se vsak dan kopamo. Jaz se že sedaj bojim dneva, ko bom morala iti od tod, ker v življenju nisem

bila še nikdar tako srečna kot sem sedaj. Vam pa je lahko žal, da niste šli z nami.

Kaj pa doma, ali pridno tekmujejo v sestankov imate kaj? Priporočam vam, da pridno delate in tudi na stenočas ne pozabite, tako da boste tudi v doma imeli kaj pokazati. — Drugič napišem kaj več.

Višnjevec Antonija.

Fizkultura mora postati last najširših ljudskih množic!

Tako delajo in gradijo most v Prestranku.

KAJ PIŠEJO „PRIMORSKI BORBI“

GORNJA BRANICA TEKMUJE

Tudi vaščani iz Gor. Branice so se vključili v novo tekmovalno za priključitev Julijske krajine k FLRJ. Tekmovanje se je začelo z zanimanjem in navdušenjem, to so pokazali z dejstvi in prvimi uspehi v 14. dne.

Imeli smo 2 udarniški nedelji. Udeležba je bila zadovoljiva. Skupno je bilo na delu 140 vaščanov, ki so napravili 680 delovnih ur.

Očiščeno je bilo nad 700 m jarkov. Naprej od mostu, ki je bil zgrajen v Titovem tekmovalju, so zgradili 5 m široko in 40 m dolgo novo cesto. Rabila je 58 kub. metrov kamna in 46 kub. metrov gramoz. Tudi vozna sredstva so sami preskrbeli.

Vrednost vsega dela znaša 29.900 lir. K takemu uspehu je kot vedno pripomogla mladina, udeležila se je v celoti vseh del. Posebno je treba poudariti udeležbo naših žen, starih očetov in mamic, ki se zavedajo, da gradijo novo domovino in lepšo bodočnost svojim otrokom.

Ukmar Ivanka.

PISMO ŽENE IZ ZAGORJA »PRIMORSKI BORBI«

Dragi tovariš urednik!

Iskrena vam hvala za odgovor na dopis o »vtisu iz Parade dela v Ajdovščini«. Hvala vam tudi za navodila in pojasnila glede dopisov. Zdelo se mi je, da tisti moj solzavi dopis ne bo nikakor primeren za našo »Primorsko borbo«. Prosim vas, oprostite mi in nikar se ne jezite, ker vas motim s takimi budalostmi. Bo pa v prihodnje kaj boljše, bolj borbenega, udarniškega. O, da bi vi videli koliko dela, udarniškega seveda, imamo pri nas v programu! Ali ga smem našeti? Torej poslušajte: Ureditev prostora za ambulanto; poprava vaškega vodnjaka; ulična napeljava elektrike; prebelenje stanovanjskih hiš in poslopij, ravno tako tudi šole; obnova razrušenega gasilnega doma, ki bo služil svojem namenu. V njegovih prostorih bo pa tudi Mladinski dom, čitalnica, pošta, krajevni odbor itd. Potem so predvideni še gostišti stanki, kakor masovni in posebni mladinski. V dolgih jesenskih večerih pa bomo v poučnih tečajih temeljito izprašili in očistili našo materinsko besedo, da bo

lepa in čista, kakor svetla luč v svobodni domovini. Bistvo in namen našega dela v tekmovalju je: priključitev k Jugoslaviji. Videli boste, kako sijajen bo uspeh! Vse to bomo izvršili, ker hočemo, da nas bo mati Jugoslavija vesela in ponosna na nas.

Pridno nam pomaga tudi naš tovariš učitelj, ki ves gori za šolo, za obnovo. Po končanem šolskem pouku si zaviha rokave, pa kramp, lopato ali motiko v roke in hajd na delo! Tako vse je naš. Z eno besedo — učitelj in delavec.

Kadar bomo vse točno izvršili, z željno vztrajnostjo in borbenim pogumom, takrat bomo pa zavriskali znova v našem časopisu, naši ljubljani »Primorski Borbi«.

Gotovo mislite, da imate opravka z nagajivo mladino. Ne. Sem gospodinja, žena in mati treh mladih veselih udarnikov. Saj ne boste zamerili, če ob zaletu naše mladine še nas starejše pograbi, da priskočimo in poprimemo, kadar nas ona pozove na pomoč.

Antonija Kirn, Zagorje na Krasu.

Šalet pri Izoli razume novi čas

Šalet je malo naselje s slovensko večino tik pri Izoli. Hiše so raztresene po vinogradih in obdelavano polje je blizu obale.

Kljub temu, da je naselje raztreseno, je politično življenje precej živahno, posebno odkar so se vrnil mlajši iz naše vojske. Ker sama vas ni utrpela škode med okupacijo, Šaletčani prav radi pomagajo pri obnovi drugih vasi. Tako so šli na prostovoljno delo v Šmarje, Gabrovico in v Kubed. V tekmovalju za priključitev k Jugoslaviji si bodo napravili 600 metrov popolnoma nove ceste, in to v sami škali.

V SIAU je vpisanih 314 članov, mladina redno obiskuje sestanke, pred kratkim so se organizirale tudi žene v svojo organizacijo. V načrtu imajo zgraditi Ljudski dom.

Otroci iz Šaleta hodijo v šolo v Izolo. Slovenski kmetje iz okolice mesta se dobro razumejo z italijanskimi tovariši iz Izole in živijo v bratstvu.

Otroci iz Šaleta hodijo v šolo v Izolo. Slovenski kmetje iz okolice mesta se dobro razumejo z italijanskimi tovariši iz Izole in živijo v bratstvu.

Tretja udarniška nedelja v Štopniku

Tudi pri nas smo praznovali tretjo nedeljo kar udarniško, enako kot že prvi dve.

Masovne organizacije so šle na »juris« nad žir, dva cestarja, člana OF, pa sta v 14 udarniških urah napravila 3 kub. metre trave za neko partizansko vdovo.

Zvečer pa je bila slovesna otvoritev električne luči v Grapi, kjer je zagorela luč v šestih hišah in to v taki samotni, kamor še hudič ne mara priti, kot se domačini izražajo. Vse to je zasluga domačina-samouka, ki je vaščanom dal na razpolago svoje znanje, katerega pa bo še izpopolnil zdaj v svobodi.

Ogarev.

PRESKRBA

Obroki živil za mesec oktober

Za mesec oktober t. l. se bodo delile potrošnikom Sloevnskega Primorja količine živil, in to:

1. Na osnovne živilske nakaznice:
 - na vsak odrezek za kruh 375 gr kruha ali 500 gr moke, skupaj na vse odrezke 11.625 kg kruha ali 9.500 kg moke ali 10 kg žita;
 - na odrezke za zakuho od št. 1 do 10 1 kg testenin; od 11—20 500 gr bele moke, od 21—51 500 gr krušne moke; na mesne odrezke 11a, 11b, 11c, 11d, ali 51a, 51b, 51c in 51d na vsak odrezek po 200 gr svežega mesa; na odrezek za sladkor 150 gr sladkorja;
 - na vse odrezke za maščobo skupaj 500 gr oja ai masti;
 - na odrezek za sol 500 gr soli;
 - na odrezek za milo se bo količina odredila naknadno.
2. Na dodatno nakaznico za dojenčke:
 - na odrezek DOJ 116 500 gr sladkorja;
 - na odrezek DOJ 117 1500 gr bele moke;
 - na odrezek DOJ 118 200 gr otroškega mila.
3. Na dodatno nakaznico za otroke v 2. letu starosti:
 - na odrezek OTR 126 500 gr sladkorja;
 - na odrezek OTR 127 1500 gr bele moke;
 - na odrezek OTR 128 200 gr otroškega mila.
4. Na dodatne nakaznice za otroke v 3. do 7. leta starosti:
 - na odrezek OTR 156 350 gr sladkorja;
 - na odrezek OTR 157 1000 gr krušne moke;
 - na odrezek OTR 158 100 gr mila za umivanje.
5. Na dodatno nakaznico za noseče žene:
 - na odrezek NOS 5 500 gr sladkorja;
 - na odrezek NOS 6 500 gr testenin;
 - na odrezek NOS 7 400 gr olja.
6. Na dodatno nakaznico za lahke delavce:
 - na odrezek dodatek L 1 250 gr slanine;
 - na odrezek dodatek L 2 350 gr sladkorja;

- na odrezek dodatek L 3 100 gr surove kave;
- na odrezek dodatek L 4 250 gr testenin;
- na odrezek dodatek L 5 5 kg krušne moke;
- na odrezek dodatek L 6 1500 gr koruzne moke;
- na odrezek dodatek L7 1 kg graha.
- 7. Na dodatno nakaznico za težke delavce:
 - na odrezek dodatek T 9 500 gr slanine;
 - na odrezek dodatek T 10 500 gr sladkorja;
 - na odrezek dodatek T 11 150 gr surove kave;
 - na odrezek dodatek T 12 500 gr testenin;
 - na odrezek dodatek T 1 ali T 15 5 krušne moke;
 - na odrezek dodatek T 14 5 kg koruzne moke;
 - na odrezek dodatek T 15 1 kg graha;
 - 8. Na dod. nakaznice za gozdarje:
 - na odrezek gozdar 17 3760 gr slanine;
 - na odrezek gozdar 18 500 gr sladkorja;
 - na odrezek gozdar 19 25 kg koruzne moke;
 - na odrezek gozdar 20 250 gr soli;
 - na odrezek gozdar 21 1 kg graha.

Trgovcem in zadržam je prepovedano izdajati hrano na že odrezane odrezke. Vsak potrošnik mora pri prevzemu živil predložiti živilsko nakaznico, kjer se mu odvzame pripadajoči odrezek, na katerega se izda hrana.

Vsi okr. NOO, gospodarski odseki so dolžni, da takoj po prejemu obrokov živil za mesec oktober t. l. izdelajo razdelilnice in iste dostavijo podružnici »Preradac«, tako da bi se z delitvijo hrane v mesecu oktobru takoj začelo.

Pri izdajanju UNRRA-ine slanine, ki bi se izdala namesto masti ali olja, se ima pridrževati naslednje razmerje:

125 kg UNRRA-ine soljene slanine za 100 kg masti oziroma obratno.

Zgoraj navedeno razmerje ne velja za konzervirano UNRRA-ino slanino (panceto) v plehnatih dozah. Panceta se bo torej delila v odnosu z mastjo ali oljem v razmerju 1:1.

Več tisoč ljudi je v Bertokih proslavilo tretjo obletnico srdite nemške ofenzive v Istri

Prebivalstvo bližnje okolice Kopra je v sredo, 2. oktobra t. l. proslavilo tretjo obletnico srdite nemške ofenzive v Istri.

V župni cerkvi v Lazaretu je bila slovesna maša z aduščica za padle aktiviste in borce. Velika množica se je nato zbrala na pokopališču, kjer so delegacije iz raznih vasi položile številne vence na grobove padlih. Več pevskih zborov je zapelo nekaj žalostink, godbe iz Bertokov in Pobeegov so igrale žalostne korčnice.

Po končanem cerkvenem obredu je ob grobovih padlih govoril tov. Štoka.

Proslave se je udeležilo več tisoč ljudi, med njimi tudi številni italijanski kmetje, šolska deca iz okoliških vasi ter dijaki iz koprskih gimnazij. Na grobovih svojih najdražjih so vsi prisotni prisegli, da bodo vztrajno nadaljevali borbo za svobodo na svoji zemlji.

Albin Bubnič.

Mladina si zida šolo

V Herpeljah imajo nižjo gimnazijo, ki je stisnjena v zaslane prostore. Da bi omogočili vsej mladini obisk šole in tudi revnejšim otrokom nudili preskrbo in Dijaškemu domu, se je okrajni odbor odločil to zgradbo, ki služi sedaj temu namenu, povečati. Stroški so preračunani na okrog 1,5 milijona lir. Sklenili pa smo, da bomo vsa dela, ki in 21. 9. v pravem tekmovalnem potrošnikov, naredili s prostovoljnimi delom in tako prihranili vsaj tretjino stroškov. Tako je 21 mladincev iz Materije, Obrova in Ocizle dne 20. i n21. 9. v pravem tekmovalnem potrošnikov v 315 urah naložilo 14.640 kosov opeke (zidakov in votlakov), katerih teža znaša okrog 90.000 kg. Pri tem moramo pripomniti, da so 4860 kosov

morali prepeljati na postajo iz nad 500 m oddaljenega skladišča. Tako je mladina, ki zasluži vso pohvalo, pripravila prvih 15.000 lir.

Pri obnovitvenih delih pa pomagajo tudi naši okrajni uslužbenci, uslužbenci Prerada in tudi naše žene iz Kozine. Vso to opeko so namreč po uradnih urah zložili iz vagonov in tako pripravili novih 10.000 lir.

VSAK SI ŽELI LIČNO FOTOGRAFIJO

Fotosekcija pri okrožni propagandni komisiji izvršuje v najkrajšem času razvijanje, kopiranje, povečanje in vsa ostala foto-dela v prvovrstni izdelavi.

Članom OF, odborom in množičnim organizacijam se prizna 10% popusta.

OBJAVE

Tov. Furlan Vid iz Spodnjega Lokavca pri Ajdovščini je izgubil osebno izkaznico št. 3249 in šofersko knjuzico (dovoljenje za vožnjo) št. 827. Navedene dokumente proglašamo za neveljavne.

Tov. Pregelj Viktor iz Drobečnika (KNO Sv. Lucija ob Soči) št. 16 je izgubil osebno izkaznico št. 3554, izdano od INOO za Tolminsko in jo s tem proglašamo za neveljavno.

Tov. Skrtu Romanu iz Modreja (Sv. Lucija ob Soči) št. 45 je bila ukradena osebna izkaznica št. 1754, izdana od INOO za Tolminsko in jo s tem proglašamo za neveljavno.

Tov. Sluga Ivanka preključuje obrtno dovolilo, izdano od odseka za Notranjo Upravo pri OINOO za Vipavsko izdano dne 20. 3. 1946 pod št. vloz. zap. 354, napisano v obrtni register št. 1 pod zap. št. 163, za neveljavno.

Tov. Badalič Mirki, roj. 10. 2. 1922. Osek, Visoko, je bila ukradena osebna izkaznica št. 1261, izdana od Okrajnega odbora Ajdovščina in pa osebna izkaznica SIAU in potrdilo od vojnega posojila. S tem proglašamo zgoraj navedene dokumente za neveljavne.

Sindikalna podružnica železničarjev v St. Petru na Krasu išče upravilca za restavracijo na postaji St. Peter na Krasu s fiksnim plačlo (po dogovoru). Pogoji: obrtni list, večletna praksa in potrdilo o politični zadržanosti. — Ponudbe sprejema Sindikalna podružnica St. Peter na Krasu do vključno 15. oktobra t. l.

Masovne organizacije so šle na »juris« nad žir, dva cestarja, člana OF, pa sta v 14 udarniških urah napravila 3 kub. metre trave za neko partizansko vdovo.

Zvečer pa je bila slovesna otvoritev električne luči v Grapi, kjer je zagorela luč v šestih hišah in to v taki samotni, kamor še hudič ne mara priti, kot se domačini izražajo. Vse to je zasluga domačina-samouka, ki je vaščanom dal na razpolago svoje znanje, katerega pa bo še izpopolnil zdaj v svobodi.

Ogarev.

»Zdravstveni teden« smo začeli s čiščenjem vasi

Na masovnem sestanku članov SIAU v Herpeljah-Kozini smo 21. 9. sklenili, da bomo začeli zdravstveni teden s tem, da bomo počistili v nedeljo naše ceste, poribali vse šolske prostore in tudi okoli hiš naredili red.

In res se nas je v nedeljo zjutraj zbralo kar lepo število. Možeje so kopalni obcestne jarke in odvodne kanale očistili razne nesnage. Žene iz Herpelj pa so poribale dva velika razreda. Mladina je pometla vso cesto v Herpeljah in Kozini in odstranila tudi razne odpadke. Vendar bi lahko bil uspeh še lepši, če bi prišli na delo tudi tisti, ki sicer take akcije vedno z odobravanjem pozdravijo, a jih pustijo v izvedbo drugim. Biti član OF se pravi: vse njene sklepe pomagati izvajati. In tako je tudi s prostovoljnimi delom.

Masovno nabiranje bukovega žira v Idriji

Za nabiranje bukovega žira je v našem mestu splošno zanimanje. Tako so ga marsikateri člani številnih rajonov nabrali že precejšnje količine. Minulo nedeljo so se pa razgibali vsi rajonati ter šli v zgodnjih jutranjih urah nabirati bukovo žir. Pri tem se je opazilo, da so člani nekaterih rajonov imeli več sreče nego ostali. Tudi uprave vseh naših nižjih in srednjih šol so sklenile organizirati tridnevno nabiranje bukovega žira, pri katerem se bo pa vršilo medsebojno tekmovalje med učenci vseh šol.

Ker je to zelo dragocen in obenem koristen sad in ker imamo lepe jesenske dneve, bi bilo zelo priporočljivo, da bi čimbolj izkoristili letošnje izredno bogato letino žira ter pospešili nabiranje, kar bo posamezniku in skupnosti v korist.

Ferdo Vidmar.

V Šebreljah hitijo z delom

Zima je pred vrati, na požganih zidovih stoji že pripravljeni strešni stoli, manjka še opeka za pokritje. To je zadruga nabavila, toda je še v Štopniku, od koder jo je treba spraviti še 4 km v hrib.

Hitro skličejo sestanke SIAU-ja in se dogovorijo, da gre v nedeljo vse na udarniško živino in ljudje. Še so ta večer slovesno razdelili znake — odklovanja — aktivistkam in sodelavkam OF za časa ilegale. Dvajset žen in mladink je prejelo to veliko priznanje, ki je bilo določeno kot odklovanje na kongresu mednarodne PZZ v Parizu.

Drugi dan popoldne pa je prisojna stran Šebreljske planote vsa oživela. Nad 150 podajačev in podajačic se je uvrstilo drug poleg drugega v živ trak in opeka roma v hrib brez ceste in steze. Poleg teh še šest voznikov z večjim številom mladine vozi strešnike. Vseh skupaj je okoli 200 in šest parov konj. V 4 urah so samo podajači napravili 600 ur in s tem prištedili vasi in — sebi 18.000 lir.

Tako pojmujejo Šebreljci obnovo na zadružni podlagi. Da bodo tudi to bitko dobro spravili skozi, je porok dobra volja in tovariška enotnost ljudstva — ne glede na malenkostne predsodke, katerih se nekaj družin še ne more povsem otresti.

Da so Šebreljci tudi drugače brihtni ljudje, je dokaz mlad Titov kapetan — domačin, ki je bil prav te dni na dopustu in je zdaj v — Beogradu.

Ogarev.

V Marezigah bodo gradili šolo

V prejšnjem tekmovalju so v Marezigah popravili osem hiš, v novem tekmovalju imajo v načrtu dve hiši in osnovno šolo. Vsi, posebno pa mladina, delajo z navdušenjem pri prostovoljnem delu ob vsakem prostem času, tudi ponoči, če je treba.

Albin Bubnič.

Vprašanje bodočega učiteljskega kadra

Med naše bodoče naloge, ki se tičejo splošnega načrtnega dela, bo vsekakor potrebno uvesti načrtno usmerjanje naše mladine v strokovne šole. Razumljivo je, da bo to v ozki zvezi z našim splošnim gospodarskim načrtom, ki nam bo pokazal potrebo po strokovnem kadru.

Vendar pa moremo v nekaterih poklicih že danes čutiti potrebo po tem usmerjanju. Poleg ljudske oblasti se bodo morali za ta problem zanimati vsi naši vzgojitelji in prav tako tudi starši. Za Slovensko Primorje postaja kočljiv problem učiteljskega kadra.

Srednja šola je veljala in velja še marsikje kot institucija za vzgojo uradniškega kadra. To mišljenje je bilo zmožno že preje, kar nam je dokazovala brezposelnost med inteligenco v bivši Jugoslaviji. Toliko bolj pa moramo prav vsi imeti povsem drugačne odnose do dela in seveda tudi do posameznih poklicev. Srednja nižja šola bo morala igrati važno vlogo posrednika za vstop v strokovne šole. S tem se bodo morali sprijazniti tudi tisti starši, ki so poslali svoje otroke v srednjo šolo z nameni, ki so bili vodilo v prejšnjih državah.

Statistika srednjega šolstva v Slov. Primorju brez cone A nam more biti prav v tem pogledu zelo zročna. V

Prvi razred gimnazij se je letos vpisalo 716 dijakov, v prvi razred učiteljskega kadra v Tolminu pa celih pet dijakov.

V celoti obiskuje naše srednje šole (pri tem ni všteti okraj Koper) 1992 dijakov, učiteljskega pa celih 16.

Potreba po učiteljskem kadru je velika. Samo Slovensko Primorje, brez cone A, rabi nekako 500 učiteljev. Pri takem dotoku kot je bil letos bi morali čakati skoro 100 let, da bi učiteljske krilo enkratno potrebo po učiteljstvu pri nas. Na drugi strani pa nam je lahko jasno, da 716 prvošolcev daleč presega potrebo kadra v upravnem aparatu. Ti dijaki se bodo morali prej ali slej odločiti za prestop v strokovno šolstvo.

Resnica je, da itak vsi novovpisani ne bodo končali vseh gimnazijskih študij in, da bodo nekateri od njih gotovo prestopili na učiteljske, vendar je razlika še vedno zelo očitna. Prav tako pa je verjetno, da bo tudi v bodoče vpis na učiteljske zelo pičel, če ne bomo posvetili temu vprašanju več pozornosti.

Letos obiskuje četrti razred gimnazij 145 dijakov. Prav pri teh bo treba že letos pričeti z načrtnim usmerjanjem v strokovno šolstvo in seveda tudi na učiteljske. Tega problema se bomo morali lotiti z vso resnostjo.

RAZGLASI

Poverjeništvu PNOO za Slovensko Primorje po odobritvi Vojne uprave JA za Julijsko krajino, Istro, Reko in Slovensko Primorje in po pooblastilu PNOO za Slovensko Primorje in Trst z dne 31. julija 1945, izdaja sledečo

odredbo.

Čl. 1.

Vsako nabiranje prispevkov v denarju ali v blagu v katero koli svrhu po privatnih osebah in ustanovah se stavlja pod nadzor ljudske oblasti.

Kdor želi vršiti nabiralno akcijo, je dolžan predhodno prijaviti si dovoljenje Poverjeništvu PNOO (odseka za notranje zadeve).

Prvojava za tako dovoljenje se vloga na Poverjeništvu PNOO (odsek za notranje zadeve) potom Okrajnega NO odbora. V prošnji mora biti določeno označen namen nabiralne akcije kakor tudi način njene izvedbe in področje, na katerem se ista namerava vršiti.

Čl. 2.

Ako se nabiralna akcija dovoli, mora pooblaščenca stranka po izvršeni akciji predložiti Poverjeništvu PNOO (odseku za notranje zadeve) pismeno poročilo o poteku in uspehu akcije kakor tudi obračun, iz katerega mora biti razvidno, koliko in kakšnih prispevkov je bilo nabranih in v katero svrhe so se uporabili.

Čl. 3.

Prekrški zoper to odredbo se kaznujejo v denarju do 20.000 lir, ki se v primeru neizterljivosti spremeni v kazen odvzema osebne prostosti do treh mesecev ali pa v kazen prisilnega dela brez odvzema osebne prostosti do šestih mesecev.

Denarne kazni se stekajo v sklad z obnovo pri Poverjeništvu PNOO.

Obenem se zaplenijo vse nabrane stvari v prid istega sklada.

Za kazensko postopanje so pristojni Okrajni NO odbori.

Zoper kazensko odločbo Okrajnega NO odbora je dopustna pritožba na

Poverjeništvu PNOO (odsek za notranje zadeve). Pritožba se vloga pri Okrajnem NO odboru v roku 8 dni po vročitvi kazenske odločbe.

Čl. 4.

V težjih primerih so za kazensko postopanje pristojna okrajna ljudska sodišča.

Čl. 5.

Ta odredba stopi v veljavo z dnem objave v Uradnem listu.

Ajdovščina, dne 14. dec. 1945.

Načelnik odseka za notranje zadeve: Čotar Albin, s. r.

Poverjenik: France Perovšek, s. r.

Opozorilo

Oddelek za notranjo upravo pri PPNOO obvešča, da se po vseh okrajih Vzhodno-primorskega okrožja ustanovljajo uradi za izdajanje potnih dovolilnic za potovanje v FLRJ in nazaj v okviru odsekov za notranjo upravo.

Dosedanji urad za izdajanje potnih dovolilnic v Postojni ne bo v zvezi s tem več sprejemal prošni.

Uradi za izdajanje potnih dovolilnic pri vseh Ok. INOO bodo začeli redno posloovati od 11. t. m. dalje.

Oddelek za notranjo upravo

Obvestilo

V zadnjem času prihajajo od raznih državnih ustanov in privatnikov pritožbe zaradi neurjenega telefonskega prometa ter mečejo vso krivdo na uslužbenice telefonskih central. — Da bi bila javnost pravilno obveščena, sporočamo tem potom, da se sedaj na ozemlju Slov. Primorja obnavlja telefonsko omrežje, gradijo se nove telefonske linije, vsled česar je razumljivo, da prihaja do motenj in prekinitev v telefonskih razgovorih.